

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT NYOLCSZOR
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
I., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM.
BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 425.

TELEFON : Kr. 505—97 — MŰSZAKI ÜGYEKBEN : Kr. 505—33

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGÁSZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ : **Dr. ALKÉR SÁNDOR** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ :

Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTATANÁCSOS.

TÁRSSZERKESZTŐ :

PETAINEK JÓZSEF
M. KIR. POSTAFŐMÉRNÖK.

A biztonság szempontjainak érvényre- juttatása a Postakezelési Utasítás-ban.

A Postakezelési Utasítás immár megjelent, közkézen forog, minél-
fogva nem lesz felesleges a talán legfontosabb postakezelési kérdéssel, a
biztonság kérdésével, illetve a biztonság szempontjainak a Postakezelési
Utasításban való érvényrejutásáról néhány szót ejteni s ezzel is a figyel-
met erre a jelentős kérdésre irányítani.

A multban a postaküldemények és zárlatok, valamint a befizetett
összegnek nem kellő kezeléséből, a figyelmes, elővigyázó kezelés, az el-
zárvatartás mellőzéséből, ezen a téren a céltudatos eljárás hiányából
nagy károk keletkeztek s nemcsak a m. kir. posta, hanem az illető kezelők
is, a kártérítésre kötelezés révén érzékenyen károsodtak. Hogy ily esetek
jövőben elő ne forduljanak a P. K. U. szerkesztésénél figyelembe vétettek
a multban előfordult mindazok az esetek, ahol a helytelen kezeléssel kap-
csolatban kár merült fel vagy annak folytán kellemetlen következmények
támadtak.

Már a felvételkor az 50.000, postamesteri hivataloknál a 20.000
pengő értéket meghaladó értékűküldeményeket a hivatalvezető (osztály-,
csoportvezető, postamester) közbenjöttével az indításig *zár, illetve zár-
és ellenzár alá kell helyezni.* Ahol az ellenzár alkalmazásához szükséges
személyzet rendelkezésre áll, zár és ellenzár alá kell a küldeményeket
helyezni, másutt a záralá helyezés kötelező. A 100.000, postamesteri hiva-
taloknál az 50.000 pengő értéket meghaladó értékű küldeményeket éjjel,
illetve a hivatalos órákon kívül, szükség esetén revolverrel ellátott altiszt
(postamester, kiadó) őrizete alá kell helyezni. Kincstári hivataloknál
tehát, ahol éjjeli szolgálat berendezve nincs, töltött revolverrel ellátott
altiszt, postamesteri hivataloknál a postamester (kiadó, családtag) háljon
a hivatalban. Szokatlanul nagy értékek feladása esetén, ha a postai belső

őrzés nem mutatkoznék kielégítőnek, a küldemények őrzéséről közbiztonsági közegek (csendőr, rendőr) útján kell a kincstár költségén gondoskodni. (18. §.)

A nagyértékű küldemények kezelésénél a feltűnést kerülni kell s azok átvételét, illetve felvételét a közönség váróhelyiségének elkerülésével kell eszközölni. (18. §. 2. p.)

A küldemények megőrzésére szolgáló tartályokat (vasládákat) erősen a padlóhoz kell erősíteni. Azok jól záródjanak. Mindegyik tartálynak eltérő kulcsa legyen s az egyiknek a kulcsa a másikat ne nyithassa. (18. §. 3. p.)

A zárt, ellenzárt kezelő alkalmazottak a tartályok kulcsát átvételi elismervényre veszik át, azt kötelesek állandóan maguknál tartani s a szolgálat végeztével a kijelölt egyénnek átadni. A kulcsokat egymásnak át nem adhatják, ki nem cserélhetik, azokhoz másodpéldányt készíteni szigorúan tilos. A következő szolgálatban mindig ügyelni kell arra, hogy ugyanaz a kulcs mindig ugyanahhoz az alkalmazotthoz kerüljön, mely célból a kulcsokról nyilvántartást kell vezetni. (43. §. 2. p.)

Azok, akik a zár-ellenzárt kezelik, tartoznak meggyőződni a kezelésük alá jutó küldemények meglétéről, azonosságáról, sértetlenségéről. A küldeményekről nyilvántartást kell vezetni s abban a küldemények átvételét és átadását, az idő feltüntetése mellett, el kell ismerni. (43. §. 2. p.)

A nagyalakú, nagytömegű küldeményeket biztonságot nyújtó, jól zárható, kellőképen felszerelt (erős ajtók keresztvassal, ablakok vasráccsal ellátva) helyiségben kell zár-ellenzár alá helyezni. (18. §. 3. p.)

Ugyanez áll az *érkezett nagyértékű küldemények* zár-ellenzár alatt való őrzésére. A nagyértékű érkezett küldemények őrzési időtartamának megrövidítése céljából a küldeménynek soronkívüli kézbesítése iránt ajánlatos intézkedni, hogy a hosszabb időn vagy éjjelen át a hivatalnál való tartás elkerülhető legyen. (43. §. 3. p.) A raktárban is az érkezett küldemények gondosan elzárva tartandók. (51. §. 10. p.)

A *könyvelt küldeményeket* kezelés közben elzárva kell tartani s akként kell kezelni, hogy kétségtelenül megállapítható legyen az, hogy a küldeményeket mikor, mi módon, kik kezelték s azokhoz kik férközhettek hozzá. Felváltáskor a könyvelt küldeményeket a kezelőknek egymás közt gondos megvizsgálás és megszámlálás, a pénzüsszegeket pontos leszámolás alapján, elismerés ellenében, kell átadni s átvenni. (3. §. 2. p.)

A *befizetett összegeket* akként kell kezelni, hogy azokhoz illetéktelen egyének hozzá ne férközzenek. Ha a kezelő helyéről eltávozik, a felvett utalványokat és a befizetett összegeket köteles elzárni. A befizetett összegeket déli szünet alatt zár alá kell helyezni, avagy, ha nagy összegek gyűlnek össze, azokat be kell szolgáltatni. (18. §. 4. p.)

A *kézbesítők által visszahozott* értékes küldeményeket megfelelő tartályban zár-ellenzár alá kell helyezni s a letétbehelyezésről és kiadásról a fentiek szerint nyilvántartást kell vezetni. (70. §.)

A zár- és ellenzár elejtése kockázatos dolog lett volna, tekintettel arra, hogy a zárlatok és küldemények átadásának és átvételének az ügye kisebb minőségű személyzet kezébe van letéve, akik a kezelést leginkább a szolgálat szüneteinek alatt elhagyott hivatali helyiségekben végzik.

Az *indító* (ellenjegyző) a felvevőtől továbbítás végett átvett könyvelt küldeményeket a felvevőkönyvek (naplók, felvevőjegyzék) alapján át-

veszi. Ha oly küldeményt talál, mely *nincs beírva a felvevőkönyvbe* (naplóba), azt a felvevővel elkönyvelteti, ismétlődés esetén azonban az esetet a hivatalvezetőnek bejelenti. (22. §. 1. p.)

Az utalványokat a továbbítás során a beosztászekrényekben a könyvelt küldemények közt s nem a közönséges levélpostai anyag közt kell kezelni s az indító ügyelni köteles arra, hogy *hamisított, el nem számolt utalványok a postai kezelésbe* (ellenjegyzett utalványok közé, a beosztászekrényekbe) *be ne csempésztesse*nek. (22. §. 6. p.) A felvett távirati utalványokat az ellenjegyző láttamozása és aláírása nélkül tilos továbbításra elfogadni vagy továbbítani. (22. §. 7. p.)

A feladásnál az indítónak a *csomagokat és szállítóleveleket* időnként kémpróbaszerűen össze kell hasonlítani s valamely küldemény vagy szállítólevél hiánya esetén jelentést kell tenni a hivatalvezetőnek. (22. §. 11. p.)

Tilos *értékes küldeményt* azért, hogy azt éjjelen át vagy egyébként ne kelljen őrizni, oly úton továbbítani, mely úton kerülővel vagy késedelemmel jut a rendeltetési helyre és tilos ily küldeményt *későbbi indításokhoz visszatartani*. (23. §. 2. p.) A mozgó- (kalauz-) posták az előljáró hatóság által kijelölt helyekre éjjel érték küldeményeket biztonsági okokból nem adnak le.

A könyvelt küldemények kezeléséhez *zárható beosztászekrényt* kell használni s a beosztászekrényt akkép kell elhelyezni, illetve elkeríteni, hogy ahhoz, illetve a küldeményekhez illetéktelen egyének ne férközhessenek. A beosztászekrénytől való távozás esetén a kezelő azt, illetve a rovatoló helyiséget köteles bezárni. (23. §. 4. p.) A beosztászekrényeket időnként meg kell vizsgálni, hogy azok fiókjaiban vagy a beosztászekrények alá vagy mögé becsúszva nem rekedt-e meg valamely küldemény. (23. §. 13. p.)

A *zárlatok készítése* körül a multban előfordult súlyos szabálytalanságok megelőzését célozzák azok a rendelkezések, melyek kötelezővé teszik a zsákzáraknak, a zárólapoknak, visszaélések meggátlása érdekében, használaton kívül zár alatt tartását, s kimondják azt a szigorú kötelezettséget, hogy a pénzeszsákot az indító okvetlenül maga köteles lezárni (28. §. 15., 16., 18. p.), hogy a lezárás csak közvetlenül az indítás előtt történhetik, hogy a zárólapokat csak közvetlenül a zsák lezárása előtt szabad lebélyegezni és aláírni (28. §. 17., 18. p.), oly esetben pedig, amikor a járatí vagy szolgálati viszonyoknál fogva az indítandó pénzeszsákokat nem közvetlenül az indításkor, hanem előbb zárják le, azokat az elindításig zár-ellenzár alá kell helyezni. (28. §. 22. p.) Ahol a fennforgó viszonyok folytán nem maga az indító indítja el a pénzeszsákokat, azokat az egyenlegben való elismerés mellett köteles az indítással megbízottnak átadni. (28. §. 22. p.) A pénzeszsák helyes lezárásáról a lakatnak fakalapáccsal való megvergetése útján meg kell győződni. (28. §. 17., 22. p.) Kiváló fontossággal bírnak a pénzeszsákok és levélzárlatok lezárására vonatkozó rendelkezések. (28. §. 15—18., 31. p.)

Nagy a jelentősége a biztonság szempontjából a *nagyértékű küldemények és zárlatok indítása távirati jelzésének* a belföldi forgalomban. Az értesített hivatalok a küldemények, zárlatok biztonságát nyújtó módon való kezeléséről gondoskodni kötelesek. (28. §. 39. p.)

Általában nagy súly nyugszik az *átadóokmányok* helyes kiállításán,

a helyes jegyzékelésen (31. §.) s az esetleges le vagy hozzáírások helyes eszközlésén. (31. §. 7. p.)

A pénzeszsákok és kézicsomagok, azok biztonsága érdekében, *közúti járatoknál hivatalról-hivatalra iratnak be* az óralevélbe úgy, hogy mind-egyik útmenti hivatal azokat, bármely hivatalhoz szólnak is, számbavenni, meglétükről meggyőződni s a további hivatalokhoz szólókat továbbítani tartozik. (31. §. 15. p.)

A járatoknak szigorúan tilos az előírt útról letérni, ácsorogni, a járatkísérőnek (kocsisnak) útközben betérni és a táskát (hátzísákot) letenni. A járatkísérők a *kocsikulcsokat* gondosan megőrizni tartoznak s ugyanez áll az indítóra s az átvevőre is. (32. §. 1. p.) Kocsijáratoknál az átvett pénzeszsákokat és kézicsomagokat a kocsinak *az ülés alatt levő tartályában* kell okvetlenül elhelyezni és Wertheim-lakattal s kulccsal elzárni. (32. §. 4. p.) Hátral a csomagok közt való elhelyezés csak hely hiányában kényszerűségből történhet kellő elzárás mellett. Nagyértékű küldemények szállítása esetén a helyi járatoknál *ellenzár-lakatot* kell alkalmazni. Az anyag kihordása, a rakodás az indító ellenőrzése mellett történik, aki a *küldemények megfelelő elhelyezését és helyes elzárását ellenőrizni* tartozik. (32. §. 6. p.)

Tekintettel a járatkísérőre bízott nagyértékű küldeményekre és zárlatokra s a *járatkísérői szolgálat* nagy fontosságára, erre a szolgálatra teljesen megbízható egyéneket szabad alkalmazni s előzően teendőikre tüzetesen ki kell őket oktatni. A járatkísérői szolgálatra csak akkor szabad őket alkalmazni, ha teendőiket teljesen ismerik s működésüket állandóan ellenőrizni kell. A járatkísérő igazolására az átadóokmány szolgál, míg Budapesten, ahol a multban ál-járatkísérők visszaélést követtek el, igazolvány is van rendszeresítve. (32. §. 9. p.) A kocsi megvizsgálása, a kulcsok kezelése, az átadás-átvétel módja és sorrendje, a kocsi őrzése, a járatkísérőnek a fölmerülő rendkívüli esetekben követendő magatartása, őrkísérők alkalmazása, stb. ügyében az utasításban foglalt rendelkezések kiváló jelentőséggel bírnak. (32. §.) A járatkísérőt, a szükséghez képest, *tőrrel vagy revolverrel* kell ellátni. (32. §. 11. p.) A járatkísérőknek kiadott *kulcsokról nyilvántartást* kell vezetni s abban a kulcsok kiadását és visszaszolgáltatását pontosan elő kell jegyezni, valamely kulcs elveszése esetén a zárat át kell alakítani s ahhoz új kulcsot kell készíteni. (32. §. 10. p.)

Mint hogy a multban a *mozgó- (kalauz-) postáktól átvett zárlatok és küldemények* elveszése fordult elő több esetben, kiváló fontossággal bírnak azok a rendelkezések, melyek a *mozgó- (kalauz-) postáktól átvett küldeményeknek, zárlatoknak átvétel után való elhelyezését, biztonságot nyújtó módon való kezelését szabályozzák.* E szerint az átvett zárlatokat és küldeményeket szigorúan tilos valamely otlelvő tárgyra (vasúti kocsi lépcsőjére) elhelyezni, a vágányok közé rakni, hanem gyalogjáratoknál a táskába (hátzísákba) kell elhelyezni s azt be kell nyomban zárni, kocsijáratoknál azokat lehetőleg kézikocsin kell elhelyezni, a járat kocsijához kitolni s a kocsi tartályaiban elzárni. A kézikocsikat úgy kell a vágányok közt elhelyezni, hogy azokat a vonat el ne üsse s a kezelők és küldemények ekkép meg ne sérüljenek. A járat kocsijának tartályait az anyag kivétele, valamint az átvett anyag elhelyezése után el kell zárni. A nagytömegű küldemények őrzésére esetleg kiségitőt kell kirendelni. (32. §. 22., 23. p.)

A *mozgó (kalauz-) postai szolgálatban* a biztonság szempontjából a

zárlatok és kézicsomagok kezelése, az átadás-átvétel, postaközvetítés helyes lebonyolítása s mindaz, ami ezekkel összefügg, bír kiváló fontossággal. A mozgó- (kalauz-) posták részéről oly állomásokon, ahol helyi ellenőr, vagy rakmester nincs, a rovatoló vagy az ajánláskezelő köteles a postaközvetítés helyes lefolyását ellenőrizni s azt is megfigyelni, hogy a járatkísérők (átvevő küldöncök) az átadás-átvétel körüli teendőkben jártasak-e s az átvett pénzeszárlatok külső állapotát az átvételkor megvizsgálják-e. (33. §. 11. p.) A rovatoló a zárlatokat átvétel után nyomban köteles felbontani s tartalmukat átvenni, s a járatkísérőnek (küldöncnek) az átvételig, illetve a vonat indulásáig a mozgó (kalauz-) postakocsinál kell maradnia, hogy az esetleges észrevételek (hiány, sérülés, stb.) vele közölhetők legyenek. (33. §. 5. p.) Az átadóokmányok és zárlatok kifogás nélkül történt kicserélése egyébként az átadás-átvételnek rendben való megtörténtét igazolja. (33. §. 3. p.) A mozgó- (kalauz-) posta rovatolója maga köteles a zárlatokat zárni és nyitni s a pénzesanyagot a zárlatokból kiemelni, illetve azokban elhelyezni. A leadandó zárlatokat és kézicsomagokat s az átadóokmányokat a rovatoló csak közvetlenül az állomásra való beérkezése előtt adhatja át, leadás végett, a raktárkezelőnek. (33. §. 11. p.) A sajátkezű zárlatkészítésre, a zárólapok elzárva tartására, stb. vonatkozó rendelkezések a mozgó- (kalauz-) posták rovatolóira is érvényesek. Ahol a mozgópostánál az ajánlott küldeményeket külön ajánláskezelő kezeli, az ajánlott küldemény átvételére, indítására, valamint a rovatoló és ajánláskezelő közt a felelősség elhatárolására vonatkozó rendelkezések bírnak kiváló fontossággal. (33. §. 6., 8., 10. p.)

Pályaudvarokon, a P. K. U. 34. §. 1. pontjában jelzett esetekben *pályaudvari postaláda* alkalmazása szükséges s annak megfelelő helyen való alkalmazására, ellenálló anyagból való készítésére, odaerősítésére, a küldemények és zárlatok zár alá tételére, a láda kulcsának (lakat kulcsának) gondos őrzésére kiváló gondot kell fordítani.

A *pályaudvari rakodóteret* a küldemények biztonsága érdekében ki kell világítani, ami a vasút kötelessége. A rakodóteret céljaira valamely félre nem eső, könnyen szemmel tartható helyet kell kijelölni. (34. §. 2. p.) *Kocsijáratoknál* a postahivatali rakodóteret szintén ki kell világosítani. Be- és kirakodás után meg kell vizsgálni, hogy küldemény nem maradt-e vissza a rakodótéren. (32. §. 4. p.; 34. §. 8. p.)

Vasúti tolatásból vagy a vasút egyéb ténykedéséből a postaszemélyzetben és a küldeményekben *beálló kár, sérülés* esetén, a tényállást a vasúttal egyetértően, jegyzőkönyv felvétele mellett kell megállapítani. A jegyzőkönyv szolgál alapul a vasúttal szemben a kártérítési igény érvényesítésére. Postaalkalmazottnak a vasút hibája folytán beálló sérülése vagy elhalálozása esetén az eljárás ugyanez, azonban a sérülésről hatósági orvossal sürgősen látelleletet kell felvételni s azt a felvett jegyzőkönyvhöz kell csatolni. (34. §. 10. p.)

A járatok érkezésekor s az érkezett anyag átvételekor kiváló gondossággal kell eljárni. Az *átvevő köteles kimenni a járat kocsijához* s a kocsi kifogástalan állapotáról s a zárlatok és küldemények kellő elhelyezéséről és elzárásáról meggyőződni. Közúti járatoknál s ellenzárlakattal indított helyi járatoknál az átvevő nyitja ki a nála levő kulccsal a kocsitartályokat. Járatkísérő által kísért pályaudvari járatoknál a kocsitartályokat a járatkísérő az átvevő jelenlétében nyitja ki. A zárlatok és küldemények ép állapotáról az átvevő nyomban a kocsinál köteles meggyőződni,

mire azoknak a hivatalba való beszállítása az átvevő felügyelete alatt történik. Rakodás után a rakodóteret át kell vizsgálni. Ugyanez az eljárás a lovasjáratoknál is. (37. §. 1. p.)

Az átvevő a hivatalban újból meggyőződik a zárlatok és küldemények meglétéről, azonosságáról, külső állapotáról, mire *azonnal a zárlatok felbontásához lát*, aminek a járatkísérő (küldönc) jelenlétében és tanuskodása mellett kell történni. Az átadó az átvétel befejeztéig köteles ottmaradni s csak akkor távozhat el, amikor az átvevőtől arra engedélyt nyert. Az esetleges hiányokat az átadóval nyomban közölni kell s a felvett tényállási jegyzőkönyvet vele alá kell iratni. (37. §. 3. p.) Kincstári hivataloknál az átvevőszolgálat szünetelése idején beérkező pénzeszsákokat és kézicsomagokat zár-ellenzár alá kell helyezni s azután a közvetítők jelenlétében kell a zárlatokat felbontani. Postamesteri hivataloknál az érkezett zárlatokat az érkezéskor nyomban mindenkor fel kell nyitni s a tartalom hiánytalan és kifogástalan meglétét meg kell állapítani. (37. §. 4., 5. p.)

A *továbbítás, közvetítés végett beérkező zárlatok* és kézicsomagoknak gondos kezelésére s az indításig zár-ellenzár alatt való őrzésére kiváló gondot kell fordítani. (37. §. 4. p.)

A *zárlatok felnyitása s a tartalom átvétele* a legnagyobb gonddal és elővigyázattal történjék. A felbontásra csakis a kijelölt átvevő jogosult, aki a zárlatokat sajátkezűleg köteles felnyitni s a tartalmat átvenni. A kifogástalan átvétellel a felelősség átszáll az átvevőre. A pénzeszsákokat és levélzsákokat felbontás után teljesen ki kell fordítani annak ellenőrzése végett, hogy abban anyag nem maradt-e vissza. Levélcsomagoknál a burkolópapírt ki kell simítani. A kifordított zsákokat, kisimított burkolópapírt, zsákszár, zárólapot, a zsák címlapját, a vörös csomagolópapírt, az annak átkötésére használt zsineget, az ajánlott kötegek fedőlapját, pecsétes zsáknál a zsákot lezáró zsineget és a pecsétet, levélzárlatoknál a zárópecsétjegyet eldobni tilos, hanem az illető zárlat átvételének befejeztéig az átvevőasztalon gondosan félre kell tenni, hogy ezek a mellékletek hiány, sérülés, rendellenesség esetén a tényállási jegyzőkönyvhöz csatolhatók legyenek, mert ezek nélkül a tényállási jegyzőkönyv hitelessége megtámadható, amiből a hibás kezelőre kártérítési kötelezettség származhat. Míg az átvevő az egyik zárlatot fel nem bontotta s anyagát át nem vette, nem szabad egy másik zárlat felbontásához fogni, mert a zsákok, vöröspapír, zárólap, zsineg, stb. elcserélhetők. Tilos az anyagot a zárlatból a földre üríteni, mert egyes küldemények elgurulhatnak. Átvétel után a hulladékpapírokat át kell vizsgálni, hogy azok közt küldemény el ne kallódjék. (37. §. 6—12. p.) Kiválóan fontos az esedékes zárlatok teljes számban való beérkezésének ellenőrzése is. (37. §. 16. p.)

A leadószolgálatban kiváló fontossága van a vizsgálatnak abban az irányban, hogy a *küldeményeken a díjak* helyesen vannak-e kivetve, illetve leróva s a leadó köteles a díjakat, ha azok nem volnának feltüntetve, a küldeményeken (szállítóleveleken) kivetni, a tévesen kirótt díjakat helyesbíteni, a díjakra vonatkozó feljegyzéseket szembetűnővé tenni, hogy a beszédés el ne maradjon, illetve helyes összeggel történjék. Ebből a szempontból kiválóan fontos az *érkezett közönséges levélpostai anyag*nak a gondos *rovancsolása* s az érkező levélportó pontos beszámítása, mert a felületes eljárás itt, a díjak be nem folyása révén, a posta tetemes károsodását eredményezi. Az érkező posták rovancsolása során ügyelni

kell arra, hogy *nyomtatványokba, hírlapokba, stb. más küldemények nem csúsztak-e be. Postabélyegeknél a küldeményekről való ismételt hiányzása esetén az előljáró hatóságnak kell jelentést tenni.* (40., 49. §.)

A csomagok ieadása során lehetőleg gondoskodni kell arról, hogy a *szállítólevelek a leadóokmányokba való bejegyzés előtt a csomaggal együtt egy és ugyanazon kézbe ne kerüljenek* s a szállítóleveleknek a zárlatokból való átvételét, lebélyegzését, a csomagokkal való egyeztetését, a kézbesítőkerület számával való megjelzését érdektelen tisztviselő végezze s a kézbesítők (helyi leadó) az érkezett szállítólevelekhez megterhelés előtt hozzá ne férközhessenek. Ahol ez el nem kerülhető, fokozott ellenőrzést kell gyakorolni. (51. §. 7. p.)

Kiváló gonddal kell eljárni az érkezett postautalványok megvizsgálásánál, hogy *gyanus, hamisított vagy becsempészett utalványok megállapíttassanak* s megfelelő eljárás alá vonassanak. (55. §. 2. p.) Kifizetés előtt az utalványokat *össze kell hasonlítani az érkezési naplóval*, hogy helytelen kifizetés ne történjék. (55. §. 7. p.) Kétszeres kifizetés elkerülése végett a késedelmesen érkező utalványokkal kellő gonddal kell eljárni s meg kell győződni, hogy az összeget kifizetési felhatalmazásra időközben nem fizették-e ki. (55. §. 2. p.) A távirati utalványok beérkezésekor az előírt óvatossági rendszabályokat be kell tartani s az előírt láttamozással és hitelesítéssel el nem látott távirati utalványokat tilos továbbkezelni és kézbesíteni. (55. §. 3. p.) Az utalványösszegek kifizetésére a kézbesítőknek kiadott pénzellátmányok kezelése kellő gonddal és körültekintéssel történjék. (56. §. 7. p.)

A *kézbesített anyagról való leszámolás*, a küldemények visszavétele, kivezetése, rendeltetésüknek megfelelő kezelése (60. §.) s a díjak, utánvételek s *beszedett egyéb összegek elszámolása* (61. §.) körül kiváló gonddal kell eljárni, hogy hibák, visszaélések következtében károk fel ne merülhessenek. A kézbesítők által körútjukban betartandó biztonsági rendszabályokat a kiadandó kézbesítői utasítás fogja felölelni.

Nagy súly nyugszik a könyvelt, főleg az *értékes küldemények* kézzől-kézre való átadásakor a küldemények *külső állapotának gondos megvizsgálásán* s azon, hogy azok az egyenlegben (26. §. 5. p.), a szállítórovatlapon (56. §. 1. p.), illetve a vissza- vagy utánküldött küldemények nyilvántartásában az átvevő által nyomban az *előírt módon nyugtáztassanak*. Az átvétel elismertetésének nyomban az átvételkor kell történni és szigorúan tilos az átvételt utólag nyugtázni, vagyis az előzőleg több ízben átvett küldemények átvételét a szolgálat végén egyszeri aláírással elismerni, mert az ily eljárás mellett az egyes küldemények tényleges átadása iránt kétség merülhet fel.

Fontos az, hogy a *befizetések* (utalványok, utánvételek) a befizetési naplóban *pontosan elszámoltassanak*. (13. §. 12. p.) A napi utalványszámadás lezárása után kiváltott utánvételeket a másnapi utalványbevételi naplóba kell beírni s az összeget, az utánvételi lappal együtt a hivatali pénztárban el kell zárni. (61. §. 8. p.)

Amikor *zárlatok, küldemények hiánya, sérülése* merül fel (45. §.), a legnagyobbfokú óvatossággal és körültekintéssel kell eljárni, hogy a tényállás pontosan megállapíttassék, az érdekelt szervek az esetről értesíttessenek, illetve az esetről az előljáró hatósághoz, az előírt esetekben a postavezérigazgatósághoz jelentés tétessék. Nagy súly nyugszik a *tényállási jegyzőkönyvek* nyomban való helyes felvételén s azokhoz az előírt

mellékletek (zsák, zárólap, vöröspapír, zsineg, stb.) csatolásán. Az eset elbírálásánál fontos körülményeket a jegyzőkönyvben fel kell említeni. A tényállás megállapításánál vagy a tényállási jegyzőkönyv felvételénél elkövetett mulasztások súlyos következményeket s az eset körülményei szerint esetleg kártérítési kötelezettséget is vonhatnak maguk után. Ily esetek fölmerülésekor a hivatalvezetőnek (postamesternek) nyomban jelentést kell tenni s annak a tényállás megállapításánál jelen kell lenni. A tényállás megállapításának az ő irányítása mellett kell történni.

Végül nagy a jelentősége a *helyi ellenőrzés* (19., 44., 71. §.) helyes gyakorlásának, melynek során az észlelt rendellenességeket folyton szóvá kell tenni s a kezelőket ezen az úton, eredménytelenség esetén, szigorúbb eszközökkel is a *kifogástalan, rendes kezelésre rászoktatni, illetve rákényszeríteni*. Azon a téren elkövetett mulasztásokat és szabálytalanságokat, amelyeket a P. K. U. kifejezetten „súlyos szolgálati vétség”-nek minősít, mindenesetre szigorú eljárás tárgyává kell tenni.

Az itt vázlatosan, összefoglalóan kiemelt szempontok figyelembevétele és figyelemmel kísérése, a kezelési szolgálat ellátásának ellenőrzése során a hivatalvezetőknek (postamesternek), osztály-, csoportvezetőknek, ellenőröknek s a felügyelettel megbízott közegeknek *legelső és legfontosabb kötelessége*. Ha a szolgálatot a fenti szempontok figyelembevételével állandóan szemmeltartják s a fölmerülő esetekben céltudatosan intézkednek, illetve járnak el, kellemetlen meglepetések nem fognak fölmerülni, míg ellenben a biztonság kérdésének az elhanyagolása, az ellenőrzésnek ezen a téren való elmulasztása vagy laza gyakorlása a hivatalt és a hivatalvezetőt kompromittáló *súlyos következményekhez vezethet*. A módot a helyes eljárásra a P. K. U. fokozott mértékben adja meg s most már nemcsak a szabályoknak a kezelőszemélyzet által való tökéletes elsajátításán, de még inkább az ellenőrzésre hivatott alkalmazottak helyes érzékén s a *helyes érzékkel megszabott ellenőrzési szempontok következetes érvényrejuttatásán fog* mulni a postakezelési szétágazó szolgálat teendőinek helyes ellátása, a kezelés színvonalának most már joggal elvárható emelése, a bajt, kellemetlenséget, kárt okozó helyzetek elkerülése s az intézmény érdekeinek megértő előmozdítása.

Mindehhez azonban nem elég a P. K. U. megjelenése s hozzáférhetővé tétele, hanem az elérni kívánt eredmény csak úgy lehet valóban teljes, ha a hivatalvezetők (postamesterek) és az ellenőrzésre hivatott alkalmazottak a P. K. U.-t behatóan tanulmányozzák s az *ellenőrzés és a biztonság érdekében szükséges teendőkről maguknak előjegyzést vezetnek* s az ellenőrzést azután annak alapján gyakorolják. Tájékozódni kell tehát elsősorban afelől, *hogyan az ellenőrzés mily irányban kötelező és szükséges s azután helyes beosztást kell készíteni* arról, hogy a rendszeresen, naponként gyakorlandó ellenőrzésen túlterjedő, kémpróbaszerű, időszaki, szoros határidőhöz nem kötött ellenőrzési teendőket az illető mikor kívánja gyakorolni s ezek közül a hó egyes napjain mely ily ellenőrzési teendőket kíván végezni, hogy semmiféle szempont figyelmen kívül ne maradjon, az ellenőrzés gyakorlása valamely irányban ne maradjon el s ezzel kapcsolatban szabályellenes kezelés ne kapjon lábra, káros házi szokások ne keletkezzenek, ne burjánozzanak fel, mert különben az ellenőrzés kiesik a hivatalvezető kezéből s oly helyzet áll elő, mely súlyos kellemetlenségek kútforrása lehet.

Zár és ellenzár.*

Irta: SOÓS JENŐ m. kir. postahivatali igazgató.

Érdekes esetet mondott el egyik vidéki kartársunk:

„Kisebb kincstári postahivatalnál főpénztáros vagyok, de egyuttal rovatoló is. A főpénztárt a szabályok szerint ellenzár nélkül kezelem. Valamelyik napon, este 18 óra előtt 100.000 pengő beszolgáltatást készítettem. Feladtam az értéklevelet. Ugyanazt az értéklevelet 18 órakor, — mint rovatoló — átvettem a felvevőtől. Mivel a legközelebbi indításom csak 20 órakor volt, addig az értéklevelet a hivatalvezető közbejöttével és külön nyilvántartás készítése mellett zár és ellenzár alá kellett helyeznem a szabályok szerint. A távbeszélő kezelője volt az ellenzárosom. Nem tudom megérteni, miért lehetett nálam az az értéklevél ellenzár nélkül a feladás előtt és miért nem lehetett nálam ellenzár nélkül a feladás után?”

Csakugyan úgy kell eljárni a fennálló szabályok szerint.

Nevezetesen a nagyértékű postaküldemények ellenzár mellett való kezelését rendelte el az 1924. évi P. R. T. 68. számában közzétett 21.155 sz. rendelet. Akkor még a főpénztárt is ellenzár mellett kezelték.

A főpénztárra nézve aztán az 1925. évi P. R. T. 40. számában közölt 11.176 sz. rendelet következőképp intézkedett: „1925. július hó 21-étől kezdve a kincstári postahivatalok ellenzár melletti kezelése megszűnik”.

A tapasztalat azt mutatja, hogy azóta világosabb és biztosabb a pénzkezelés, mert az egyedül felelős főpénztáros fokozottabb elővigyázattal dolgozik.

Az egyéni felelősséget helyezi előtérbe az 1924. évi P. R. T. 60. számában megjelent 16.366 sz. rendelet is: „A felvevő postai alkalmazott felelősségérzetének fokozása céljából a rovatolót felmentem ama kötelezettség alól, hogy a könyvelt küldemények díjazásának, illetőleg a díjkirovásnak helyességét is felülvizsgálja”. Ezt az intézkedést a P. K. U. is fenntartotta (22. §. 10.).

Ellenben a P. K. U. érvényben tartotta mindazokat az utasításokat, melyek a főpénztárnál kisebb fontosságú osztályok számára és a főpénztárban őrzött összegeknél sokkal kevesebb értékek részére a zár és ellenzár alkalmazását előírták volt.

Nevezetesen a „Készpénzzel bérmentesítve” feliratú bélyegzőt használaton kívül a felvevőnek, illetve osztályvezetőnek vagy az azt helyettesítő tisztviselőnek zár és ellenzár alatt kell tartania (P. K. U. 10. §. 8.). Az ellenőrzés teljessége érdekében pontos nyilvántartást kell vezetni arról, hogy a „Készpénzzel bérmentesítve” szövegű bélyegző mikor (óra, perc) kinek az őrizetében van, illetve kinek az ellenőrzése mellett mi címen volt használatban (P. K. U. 10. §. 8.).

Az értékes postaküldeményeknek zár és ellenzár mellett való kezelését a szolgálat minden mozzanatára nézve fenntartja a postakezelési utasítás.

Az 50.000 pengő, postamesteri hivataloknál 20.000 pengő értéket meghaladó értékleveletet és egyéb értékű küldeményeket a hivatalvezető (osztály-csoportvezető) közbejöttével a felvételtől egészen az indításig biztonságot nyújtó tartályokban zár, illetve zár és ellenzár alá kell helyezni. Ahol az

* Lapunknak ebben a számában közölt másik cikke ezzel a kérdéssel is foglalkozik s a hivatalos álláspontot megvilágítja.

ellenzár alkalmazásához szükséges személyzet rendelkezésre áll, a küldeményeket zár és ellenzár alá kell helyezni (P. K. U. 18. §. 2.).

Az 50.000 pengőt, postamesteri hivatalnál 20.000 pengőt meghaladó értékű, érkezett küldeményeket az átvétel, illetve a megfelelő kezelési okmányokba való beírás után a hivatali pénztárhelyiségben, vagy biztonságot nyújtó tartályokban zár, illetve zár és ellenzár alá kell helyezni. (P. K. U. 43. §. 1.).

Hasonló utasítások vannak az értékes postaküldemények kezelésére és a kezelés ellenőrzésére nézve a P. K. U. 51. §. 10., 60. §. 10., 70. §. 1., 71. §. 14. pontjában.

Ezek szerint szabályozva van a zár és ellenzár a feladásnál, a rovatolásnál, az átvételnél, a leadásnál, vagyis mindaddig, míg a küldeményeket tisztviselők kezelik. Ellenben a kézbesítők (altisztek), akiknek a kezelése alatt leghuzamosabb ideig vannak a küldemények, már csak egyedül zárják el a kézbesítő kocsiba. A P. K. U. 56. §. 4. pontja és 58. §. 1. pontja nem írja elő, hogy a kézbesítő mellé — bármily magas értékű az érkezett küldemény — ellenzáró második kézbesítőt rendeljenek ki. Pedig annak nem volna semmi nagyobb akadály.

Már maga ez a körülmény amellett bizonyít, hogy az ellenzárólasok fenntartása idejétmúlt intézkedés, mióta a főpénztárak ellenzár nélkül való kezelése teljesen célszerűnek bizonyult.

De az ellenzár alkalmazásának egyéb hátrányai is vannak.

Visszaélés esetén megnehezíti a tettes kinyomozását, mert éppen kétszerannyi a küldemény kezelésénél érdekelt tisztviselő, mint ha az egyéni felelősség fokozása végett csak magát a kezelő tisztviselőt köteleznék a szabály a nagyértékű postaküldeményeknek azonnal való külön elzárására.

Alkalmat ad a tettesnek a visszaélés elpalástolására, mert nyilvánvalónak látszik, hogy aki kezelés közben alkalmat keresve, ügyesen és gyorsan elvégezné a kifosztást, ennek megtörténte után fokozottabb igyekezettel hívná az előljáró tisztviselőt az ellenzár alá helyezéshez.

Mint kevésbé fontos, de tényleges hátrány, megemlíthető az a körülmény is, hogy az ellenzárólas és az ezzel járó külön nyilvántartás a kezelést késlelteti.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy az ellenzárólasához a második munkaerő alkalmazása, illetve igénybevétele valóban munkatöbbletet és így üzemi költség-többletet eredményez.

Véleményem szerint a kincstári postahivatalok kezelésében a zár és ellenzár alkalmazására vonatkozó szabályok megszüntethetők volnának.

Ellenben annál szigorúbban megkövetelendő a külön elzárás és annak ellenőrzése.

Aki más nézetten van, tekintse e cikket csak a nagyértékű postaküldemények biztonságára vonatkozó rendeletek gyűjteményének.

Postatörténelmi adatok levéltári felkutatása.

Irta: Dr. MONUS FERENC m. kir. postatitkár.

Köztudomású az a tény, hogy a XVI-ik században szervezett magyar posta, keletkezése után elsőnek állott a kultúrális haladás szolgálatába, amidőn a magánosok érdekeit is szem előtt tartva, lehetővé tette az egymással való érintkezést. Elvitathatatlan az is, hogy a mohácsi csata-vesztést követő időkben, amikor az ország darabokra szakadt s az országos ügyeket intézők, az ország különböző részeiben, birtokaikon húzódtak meg — a mai értelemben vett, habár teljesen kezdetleges postaszervezet teremtett közöttük bizonyos érintkezést s éppen eme érintkezési lehetőség adottsága folytán terjedt el oly rohamosan a XVI-ik század 30-as, 40-es éveiben nálunk a levelezés s ezzel kapcsolatosan a szervezett hírközlés.

Ha egy közzétett intézmény (mert a posta, ha eleinte nem is minden tekintetben, de későbbben azzá lett) már születése után olyan óriási jelentőséggel bíró tényezője lesz az ország életének, úgy annak egész további fejlődése érdemes arra, hogy különös figyelmünkre méltassuk.

Csak futólag tekintsünk vissza a postaintézmény keletkezéséig: műveltségünk többszázéves gazdag és tanulságos anyagát tárja elénk; megközelítőleg egységes képét adja az egyes korok postája fokozatos fejlődésének, melyből igazolva látjuk azt, hogy a mindenkor magyar postaintézmény már a legrégebbi időben is, milyen érzékeny fokmérője volt az ország, a társadalom belső életének. Amilyen volt a közállapot az egyes századokban, ahogy változott az, a különféle külső vagy belső hatások következtében: aszerint alakult, aszerint fejlődött vagy visszaesett az ország postaszervezete is.

A mi négyszázéves postaintézményünknek nagyon érdekes multja van s intézményünket akkor értékeljük igazán, ha fejlődése minden fázisával behatóan foglalkozunk, ha igyekszünk minden vonatkozásában alaposan megismerni s mindent elkövetni arra, hogy a mult eseményeit eddig nem ismert új adatokkal kiegészíthessük.

A posta történetét képező s eddig, nagy szorgalommal felkutatott, feldolgozott anyag, rávilágító szövetneke nagyszerű multunk soha nem pihenő, mozgalmas életének s nem egy fényes lapját adja postaintézményünk eseményekben gazdag voltának.

Azonban az eddig ismert anyag, az említettek mellett is itt-ott hiányos, hézagos, nem teljes. Hiányzik abból az a sok-sok apró mozaik, amely a vidéki városok levéltáraiban őrzött régi városi tanácsjegyzőkönyvekben, feljegyzésekben, magánlevelekben, egykorú egyéb írásokban el van rejtve az érdeklődők, a szakértők szeme előtt, így nélkülözni kénytelen azokat a posta általános történelme is. Pedig mennyire szükséges volna ez adatokat megismerni s rendszerbe foglalni. Hiszen minden legkisebb feltárt és nyilvánosságra hozott adat is, mely talán első pillanatra helyi érdekűnek, jelentéktelennek látszik, hézagpótló, fontos és nagyjelentőségű lehet az általános postatörténelem szempontjából. — Annak megítéléséhez pedig, hogy a felkutatott adatok mennyiben jelentősek és fontosak az említett szempontból, — szükséges a postaintézmény egész eddigi

fejlődésének történetét ismerni, mert csak így hasznosíthatjuk azokat kellő eredménnyel.

A levéltári kutatás munkája nem könnyű, sőt sokszor nagy fáradtsággal jár, igen nagy türelmet igényel. De egy-egy nem várt, nem remélt eredmény annál nagyobb gyönyörűséget nyújt a kutatónak, mely aztán újabb kutató, kereső munkára ösztönöz. — Nem napok, sokszor hetek telnek el, úgyszólván minden eredmény nélkül, de azért nem szabad csüggedni, a további kitartó munka vagy sokszor véletlen mégis csak hoz valamelyes eredményt.

Az elmúlt év végén a debreceni postaigazgatósági kerület vezetőjének megbízásából, abba a szerencsés helyzetbe kerültem, hogy a debreceni városi levéltár rendkívül gazdag és példásan rendezett anyagában, a régi Debrecen postájára vonatkozó adatok után kutattam. Debrecen város főlevéltárosának lekötelező baráti szívessége lehetővé tette, a nem éppen könnyű munkát. Bizony sokszor napokon keresztül elcsüggedve, többször már-már vesztett hittel az eredménytelenségen, majd egy-egy figyelemreméltó adat, esetleg véletlen felbukkanásánál ujjongó lelkesedéssel eltelve dolgoztam.

Csak egy példát említek a véletlen szerepére a kutató munkánál: a XVIII-ik század második évtizedében, a Rákóczi-féle szabadságharc levereése után, az új szervezett posta nyomait kerestem Debrecenben s minden igyekezetem hiábavalónak látszott, — az 1735. évig semmiféle feljegyzést vagy adatot nem találtam arra nézve, hogy Debrecenben szervezett posta működött volna. Ekkor a Déry-múzeum tudós igazgatója, Debrecen város egykori főbírájának Diószegi Sámuelnek 1716. évben keltezett végrendeletére hívta fel figyelmemet. Lázasan izgalommal, fojtott lélekzettel olvastam az elsárgult, elfakult több, mint kétszázéves öreg írást, mely megnyitotta előttem Debrecen postai életének egy emlékezetes szép fejezetét. 1715-től 1722. évig eseményekben gazdag képe tárult fel előttem Debrecen város postai életének; de a Déry-múzeum igazgatójának figyelmeztetése nélkül eszembe sem jut végrendeletekben kutatni.

Különösen sarkalt nehéz, fárasztó és szokatlan munkámban, hogy a régi írások közt nehezen botorkálva, igazi megértéssel segített előre a városi levéltár egyik kiváló tisztviselője.

Kincses tárházak, a vidéki városi levéltárak öreg, megfakult okmányai, levelei; bizonyára akad azokban elég sok, eddig nem ismert postatörténelmi anyag, a krónikás öröme.

A modern történetírás legfőbb forrásai a régi oklevelek, okmányok, régi iratok, feljegyzések, ezekből táplálkozik, ezekből él, ezek nélkül nem érheti el célját. Ezek a források azok, amelyek igazi képét adják dicsőséges multunknak. — Méltóan csak akkor szolgáljuk a mi nagyszerű, sok százados multa visszatekintő postaintézményünk érdekeit, ha a vidéki levéltárakban lévő postai vonatkozású adatokat szorgalmasan felkutatjuk, a századok homályából napfényre hozzuk s értékesítjük mindnyájunk javára.

Sajnos, e tekintetben elég szűk keretekre vagyunk jelenleg korlátozva, mert az elszakított területek levéltárainak felkutatása ezidőszertint lehetetlen, éppen ezért Csonkaországunk meglévő okleveles és egyéb adatait kell átkutatnunk s az azokban talált anyagot kell feldolgoznunk. Vegyünk magunknak erre időt és fáradtságot, válogassuk ki a szükséges és eddig ismeretlen, hiányzó vagy jellemző adatokat, rakosgassuk egy-

más mellé szeretettel a mult idők sok vihart látott s kegyeletes kezekkel őrzött emlékeit, hogy újabb adatokkal szaporíthassuk postatörténelmünk anyagát. Ha talán egy-egy elrejtett, de nyilvánosságra hozott adat újat nem ad, de esetleg helyreigazít vagy feltevéseken alapuló megállapításokat, tényekkel eléggé alá nem támasztott adatokat helyez helyes világításba.

És amikor szerény tehetségünk szerint, a mi dicsőséges szép multtal ékeskedő postaintézményünk rekonstruálási munkálatait végezzük, ugyanakkor rég elmúlt időknek kedves emlékeivel üdítjük a lelkünket és erőt merítünk a multak eseményeiből, történéseiből — az eljövendő szebb jövőre.

A m. kir. posta kártérítési felelőssége a postautalványra (postatakarékpénztári csekkfizetési utalványra) befizetett összegért.

Irtta: Dr. KRAJCSIK GÉZA m. kir. postatanácsos.

A Postaüzleti Szabályzat a posta kártérítési kötelezettsége tekintetében a következő rendelkezést tartalmazza: „A posta kártérítési kötelezettsége megszűnik: a) ha a küldemény feladása (utalvány befizetése) napját követő egy éven belül sem a feladó, sem a címzett részéről írásbeli vagy a postánál írásbafoglalt szóbeli felszólalás nem történt”.

Ez a rendelkezés világosan és félre nem érthető módon kimondja, hogy a posta ellen kártérítési igényt érvényesíteni csak a küldemény feladása napját, postautalványoknál a pénzösszeg befizetése napját követő egy évig lehet. Ha tehát a postautalvány feladója vagy címzettje a jelzett egy éven belül fel nem szólal, illetve kártérítési igényét a postával szemben nem érvényesíti, ezt az igényét elveszti, mert a posta kártérítési kötelezettsége megszűnt. A keresetőségi jog érvényesítésére nézve megállapított egy évi határidő elmulasztásának oka a kártérítési kötelezettség szempontjából teljesen közömbös. Az érdekeltnek ugyanis ismernie kell azokat a feltételeket, amelyek mellett a posta szolgálatait igénybevette, illetve tudnia kell, hogy a posta igénybevételenek tényével közte és a posta között létrejött szerződés tekintetében a Postaüzleti Szabályzatban foglalt rendelkezések az irányadók s hogy ebből a szerződésből felmerülő kérdések nem az általános jogszabályok, hanem a m. kir. kereskedelemügyi miniszter által közhírré tett Postaüzleti Szabályzatban foglalt rendelkezések alapján bíraltatnak el. A postát igénybevevő fél részéről tehát nem történhetik hivatkozás arra, hogy a P. Ü. Sz. rendelkezéseiről tudomása nem volt s így az reá nézve kötelező erővel nem bírhat s nem vitathatja a közte és a posta között létrejött jogviszonyból keletkezett kártérítési kötelezettség tekintetében az általános magánjogi elévülési időnek fennállását, mert a netán szenvedett joghátrány alól nem mentesíthet a vonatkozó jogszabálynak, illetve a szerződéses feltételeknek nem ismerése. Nem fogadható el érvelésnek a fél részéről az sem, hogy az elévülési időn

belül nem volt módjában meggyőződést szerezni arról, hogy a postautalvánnyal feladott pénzösszeg rendeltetése helyére jutott-e, mert egyrészt az egy évi határidő ennek a megállapítására bőségesen elegendő, másrészt aki saját ügyével szemben nem tanúsít annyi gondosságot, hogy annak rendbenlétéről meggyőződni igyekezzék s ebből folyólag bármiféle joghátrányt szenved, úgy azt saját gondatlanságának tulajdoníthatja, amiért harmadik személyek felelősséggel nem tartozhatnak.

Szóbajöhet a posta kártérítési kötelezettségének egy évet meg nem haladó tartama tekintetében az az ellenvetés, hogy a P. Ü. Sz. nem tartalmazhat az általános magánjogi szabályokat vagy törvényes rendelkezéseket megszorító olyan feltételeket, amelyek a postát igénybevevő feleket hátrányosabb helyzetbe hozzák s amennyiben ez mégis fennforog, azok az érdekelt felekre kötelező erővel nem bírhatnak.

Erre az ellenvetésre meg kell állapítanunk, hogy az 1875:XXXVII. t.-c. (Kereskedelmi törvény) 421. §-a szerint a törvénynek a fuvarozási ügyletekre vonatkozó határozatai a postára nézve csak annyiban nyernek alkalmazást, amennyiben azok az e részben fennálló külön rendeletekkel nem ellenkeznek. A hivatkozott törvényhely utal tehát annak a lehetőségére, hogy a posta a maga ügyleteire nézve a törvénytől eltérő módon rendelkezék s maga állapítsa meg azokat a feltételeket, amelyek mellett a posta szolgálatai igénybevehetőek. Ezeket a törvényestől eltérő különleges feltételeket tartalmazza a P. Ü. Sz., amely feltétlenül kötelező erővel bír mindazokra, akik a posta szolgálatait igénybe veszik, illetve akik az igénybevétel tényével létrejött szerződéses jogviszony alapján azokat a postával szemben magukra nézve kötelezőnek el is fogadták.

E szerződéses jogviszony alapján a posta kártérítési kötelezettségének jogügyleti alapon, a P. Ü. Sz.-ban foglalt határozatok szerinti szabályozása áll fenn.

Az eddigiekben előadottak után a P. Ü. Sz. határozatainak a postát igénybevevő felekre kötelező ereje nem lévén vitatható, azt a kérdést kell vizsgálat alá venni, vajjon változtalanul áll-e a P. Ü. Sz.-nak a kártérítési kötelezettség megszűnésére nézve fennálló rendelkezése abban az esetben is, ha a postautalványra befizetett összegnek a címzett részére való kifizetése a posta valamely alkalmazottjának bűncselekménye (sikkasztás stb.) folytán hiúsult meg.

Ez a kérdés két szempontból vizsgálandó. Az egyik, hogy a posta alkalmazottjának bűncselekménye a P. Ü. Sz.-ban meghatározott kártérítési kötelezettség időbeli terjedelmét meghosszabbíthatja-e, esetleg a rendes magánjogi elévülési határidőig, a másik, hogy ilyen esetekben alkalmazható-e a P. Ü. Sz. 137. §. 3. pontjában foglalt az a határozmány, hogy a posta a postautalványra befizetett összegért a befizetéstől számított három évi határidőn belül mindaddig szavatol, míg az összeget az átvételre jogosítottnak szabályszerűen ki nem fizette.

A kérdésnek az első szempontból való taglalásánál nézetem szerint nemleges eredményre kell jutni. A P. Ü. Sz.-nak a kártérítési igény érvényesítésére nézve meghatározott egy évi elévülési határidejét illetően nem tehető különbség abban, hogy mi a kártérítési igény alapja. A kártérítés szempontjából megkülönböztetést tenni nem lehet, hogy vétkes cselekmény, szándékos vagy gondatlan mulasztás, szolgáltatási vétség, postaalkalmazott vagy harmadik személy bűncselekménye a közvetlen előidézője a bekövetkezett kárnak. A posta a tényleges kárért, tekintet nél-

kül az azt előidéző okokra, feltétlenül kártérítéssel tartozik, — kivéve az olyan eseteket, amikor a kár a feladó hibájából állott elő, — de csak akkor, ha a kárigénynek a posta elleni érvényesítése vagy legalább a küldeményre vonatkozó felszólalás a meghatározott határidőben az előírt módon megtörtént. A posta kártérítési kötelezettsége ugyanis a fél szempontjából nem a kárt okozó cselekmény minőségén alapul, s nem annak a cselekménynek mikénti elbírálásán múlik, hanem azon a ténybeli alapon, hogy a szerződésileg elvállalt feladatnak a posta nem felelt meg, nem tett eleget. Hogy ennek mi volt a közvetlen vagy közvetett oka, a kártérítési kötelezettségen mit sem változtat.

Az a felfogás, hogy az egy évi elévülési határidőre a postaalkalmazott által elkövetett bűncselekmény fennforgása esetén nem történhet hivatkozás s ilyen esetben a posta kártérítési kötelezettségét a P. Ü. Sz. időbeli korlátozása nem érintheti, nézetem szerint helytelen, mert vagy helytálló a fentebb kifejtett az a jogi álláspont, mely szerint a P. Ü. Sz. határozmányai a posta és az azt igénybevevő felek között az igénybevétel folytán létrejött jogviszony alapján, illetve a keletkezett szerződésnél fogva mindkét félre nézve egyaránt kötelező vagy az ellenkezőjét kell feltenni, amikor is a P. Ü. Sz.-ban foglalt rendelkezések csak akkor és annyiban nyerhetnek alkalmazást, amennyiben azok az általános jogszabályokkal vagy törvénybeli rendelkezésekkel ellentétben nem állanak. E két lehetőséget illetően utalnunk kell arra, hogy többek között a budapesti kir. ítélőtábla és a m. kir. Curia is ítéleti indokolásaiban ismételten ki-mondották, hogy a P. Ü. Sz. (Postai Tarifák és Postaüzleti Szabályzat) olyan törvényerejű jogszabály, amelynek rendelkezései a postát igénybevevő felekre nézve kötelező.

Ha a fél a posta kártérítési kötelezettségére nézve előírt egy évi határidőt elmulasztja s ennél fogva kártérítési igényét a postával szemben az elévülés folytán nem érvényesítheti, a kár bekövetkezését azonban a posta valamely alkalmazottjának a büntető törvénybe ütköző cselekménye okozta, úgy a félnek csak az áll módjában, hogy a bűncselekményt elkövető alkalmazott ellen közvetlenül lépjen fel s kártérítési követelését vele szemben a rendelkezésére álló eszközökkel érvényesítse.

A kérdésnek abból a szempontból való vizsgálata, vajjon a P. Ü. Sz. 137. §-ának 3. pontjában foglalt, hivatkozott rendelkezés alkalmazást nyerhet-e, szintén csak nemleges eredményre vezethet.

Elfogadva ugyanis a posta kártérítési kötelezettségének egy évre korlátozott időtartamát, illetve attól a feltételtől való függővé tételét, hogy egy éven belül felszólalásnak kell történnie, mert különben a posta kártérítési kötelezettsége megszűnik, nyilvánvaló, hogy a postának kártérítési alapon való fizetési kötelezettsége az egy évi határidőnek felszólalás nélkül való eltelte után nem jöhet szóba. És a P. Ü. Sz.-nak hivatkozott rendelkezése nem is statuál oly szabályt, mely a postának a postautalványokra vonatkozó kártérítési kötelezettségét abban az esetben, ha a postautalványra befizetett összeget a befizetés napjától számított három évi határidőn belül az átvételre jogosítottnak szabályszerűen ki nem fizette, három évre terjesztené ki.

A három évi időtartamon belül való fizetés a posta részéről ugyanis nem kártérítési alapon való teljesítés, hanem olyan összegnek az érdekelt fél részére való *visszatérítése*, amely a posta pénztárába befolyt, de onnan valamely oknál fogva kifizetésre nem kerülhetett. Megtörténik

ugyanis, hogy a posta elfogadja a postautalványra befizetett összeget, a fél által adott megbízást azonban valamely oknál fogva teljesíteni nem tudván, a befizetett összeget szabály szerint a megbízóhoz, vagyis a feladóhoz juttatja vissza. Ha már most az összegnek a feladó részére való visszafizetése nem lehetséges, az a posta pénztárában marad. Elképzelhető más eset is, amikor a postautalványra befizetett összeg a postapénztárba befolyt, de a posta nem jutott abba a helyzetbe, hogy a befizetett összeget kifizethesse s így a befizetett összeget megtartani kénytelen. Az ilyen összegeknek a posta által való megtartása a jogtalan gazdagodás kritériumát meríti ki, amiért is gondoskodni kellett arról, hogy ezeknek az összegeknek az arra jogosultak részére való visszafizetése a lehetőség határain belül, a posta érdekének sérelme nélkül történjék. Minthogy a posta a vonatkozó számadásokat, amelyek alapján az ilyen visszatérítésekre irányuló igények jogos volta elbírálható, három évig őrzi, a posta három év elteltéig lehet abban a helyzetben, hogy a pénztárba befolyt, de onnan ki nem fizetett összeget jogos tulajdonosának visszaadja. Csakis erre a bekövetkező esetekre vonatkozatható a P. Ü. Sz. 137. §. 3. pontjában foglalt az a rendelkezés, amely a három éven belül való fizetés lehetőségét megállapítja.

Nyilvánvaló és minden vitán felülállónak kell tekinteni, hogy a posta ilyen esetekben a postautalványra befizetett összeg erejéig az arra jogosult részére nem kártérítési alapon teljesít fizetést, vagyis nem azért fizet, mert a fél a postautalványra befizetett összeg erejéig a posta hibájából kárt szenvedett, hanem azért, mert olyan összeget tart a birtokában, aminek megtartása jogosulatlan volna.

A P. Ü. Sz. idézett 137. §. 3. pontjának vonatkozó rendelkezése ezt kifejezésre is juttatja. Ez a rendelkezés ugyanis a 122. §. 5. pontjában foglalt határidőre utal, amely határidő kizárólag csak a kézbesíthetlen térti postautalványokra vonatkozik, már pedig térti postautalványokat illetően kártérítési kötelezettségről, figyelemmel arra, hogy az utalvány összege a postapénztárban az arra jogosultnak rendelkezésére áll, szó sem lehet.

A fentebb elmondottak figyelembevételével a m. kir. postának a postautalványra vonatkozó kártérítési felelőssége tekintetében a P. Ü. Sz. idevonatkozó rendelkezésének alapján csak az lehet a helyes jogi álláspont, hogy a postát a postautalványra befizetett összeg erejéig kártérítési kötelezettség csak akkor terheli, *ha a postautalvány befizetése napjától számított egy éven belül felszólalás történt, míg ha felszólalás a jelzett időn belül bármely oknál fogva nem történik, a posta kártérítési kötelezettsége megszűnt.* A kártérítési kötelezettség megszűnésén nem változtat az a körülmény, hogy a kárt a posta alkalmazottjának büntető törvénybe ütköző cselekménye okozta, s ezen a címen nem alkalmazható a P. Ü. Sz.-nak a postautalványra befizetett összegnek három évi határidőn belüli visszafizetésére vonatkozó rendelkezése még akkor sem, ha a postautalványra befizetett összeg a posta pénztárába befolyt, de az elkövetett büntető törvénybe ütköző cselekmény miatt onnan ki nem fizettetett.

Minthogy a P. Ü. Sz. 137. §-ának 3. pontjában a postautalványokra vonatkozólag foglalt rendelkezések, az ugyanazon pont 2. bekezdésében foglaltak szerint a postatakarékpénztári csekkfizetési utalványokra is vonatkoznak, tehát ez utóbbiak a postautalványokkal teljesen azonos elbírálás alá vonandók.

Kezelési rendszerek.

I.

A bárcalajstromban elszámolandó jövedéki bevételek kezelési rendszere.*

Tanulmány.

Irta: Dr. ASZTALOS DOMOKOS m. kir. postafőigazgató.

A postaszolgálat legkisebb ágának szabályozása is éppen olyan nagy és nehéz feladat, mint a szabályok végrehajtása.

Meggyőződésem tehát, hogy ha egy-egy önálló tanulmány keretében rámutatok a végrehajtó szolgálati szervek, különösen a postahivatalok, postaügynökségek munkájának nagy és nehéz voltára és belső nagy értékére: ezzel növelem a végrehajtó szolgálati szervek nemes becsvágyát, valamint munkájuk megbecsülését és szeretetét. S meggyőződésem az is, hogy a postaszolgálat érdekeit eredményesen szolgáljuk, ha a szabályok végrehajtásával a postahivatalokra és a postaügynökségekre hárult feladatok megoldásában segítségükre sietünk s olyan kezelési rendszereket állítunk föl, amelyek az összes követelményeknek lehetőleg megfelelnek.

Mielőtt e tanulmányom előadására rátérnék, felkérem összes kartársaimat, hogy javaslatok jellegével bíró tanulmányaimat vegyék bírálat alá s minden tartózkodás nélkül tegyék meg észrevételeiket, megjegyzéseiket, kifogásaikat, hogy alkalmam nyíljon a köz érdekében esetleges tévedéseimet szaklapunkban helyreigazítani.

A bárcalajstromban elszámolandó jövedéki bevételek beszédése, kezelése, elszámolása — jelentőségében a postaszolgálat egyik legkisebb ága. És mégis, szabályozására 1924. óta, különböző időben, összesen kilenc szabályrendelet jelent meg.

(L. az 1924. évi P. R. T. 64-ik számában kiadott 22.843. sz. szabályrendelet 5. §-ának 2-ik bekezdését; az 1924. évi P. R. T. 66-ik számában kiadott 24.990. sz. rendelet 1. j., valamint az 1925. évi P. R. T. 10-ik számában kiadott 1754. sz. rendelet 1. és 3. c) pontját; az 1925. évi P. R. T. 11-ik számában kiadott 4735. számú rendelet 2-ik pontját; az 1925. évi P. R. T. 29-ik számában közzétett 11.173. sz. rend. 7. pontját; az 1925. évi P. R. T. 74-ik számában kiadott 39.131. sz. rendelet; az 1926. évi P. R. T. 13-ik számában kiadott 1552. sz. rend. 1. és 2. pontját; az 1927. évi P. R. T. 28-ik számában kiadott 26.073. sz. rendelet és az 1927. évi P. R. T. 50-ik számában kiadott 15.693. sz. rend. 2. pontját).

E szabályrendeletekben nincs előírva az a módozat, amely szerint e szabályrendeleteket a postahivataloknak és a postaügynökségeknek a gyakorlati életben végre kell hajtaniok. Így a postahivatalokra és a postaügynökségekre hárult az a feladat, hogy a szóbanlevő jövedéki bevételek beszédésénél, kezelésénél, elszámolásánál olyan módozatot, olyan rendszert teremtsenek meg, amely mellett a bárcalajstromban elszámolandó jövedéki bevételek beszédése a lehető legegyszerűbb, kezelése a legmegbízha-

* A cikkben foglalt javaslattal több tekintetben nem értünk egyet, mindazáltal mint értékes és helyénvaló tanulmányt szívesen közreadtuk, főleg avégből, hogy a kérdésre úgy felsőbbségünk, mint a végrehajtó hivatalok figyelmét felhívjuk.

több, elszámolása a lehető legpontosabb s az elszámolás utólagos felülvizsgálása, ellenőrzése a legkönnyebb.

A különböző módon és más-más alkalommal szerzett tapasztalatok alapján megállapíthatjuk, hogy a postahivatalokra és postaügynökségekre hárult ez a feladat, nagy és súlyos teher.

Alig van olyan postahivatal, amely e szabályrendeletek végrehajtásánál olyan rendszert honosított meg, amelyik a követelményeknek teljesen megfelel. De annál több azoknak a száma, amelyek nem helyesen oldották meg a feladatot. Ugyannyira, hogy a szóbanlevő jövedéki bevételek kezelésében hiányzik az egyöntetűség és mindaz a kellék, amely a kezelés egyszerűségét, megbízhatóságát, pontosságát kellő módon biztosíthatná.

Nem tételezhető fel, hogy a postahivatalok túlnyomó többsége mindennapi feladatát ne akarná helyesen megoldani vagy ne ismerné az idézett, illetve ismertetett szabályokat. A baj okát tehát csak a hivatalokra és az ügynökségekre hárult feladat nehéz voltában kereshetjük s hitem és meggyőződésem szerint ebben meg is találhatjuk. Erre való tekintettel nem végzek talán fölösleges munkát, ha a bárca-lajstromban elszámolandó jövedéki bevételek (díjak) beszedésére, kezelésére, elszámolására a postahivatalok és a postaügynökségek részére olyan kezelési rendszert igyekszem javasolni, amely lehetőleg minden követelménynek megfelel. Nézeitem szerint:

A bárca-lajstromban elszámolandó összes jövedéki bevételeket a II., III. és IV. osztályú postamesteri hivataloknál egyedül a főpénztár szedje be és számolja el úgy a bárca-lajstromban, mint a pénztárszámadásban. E hivataloknál tehát a szóbanlevő összes jövedéki bevételekről — különös tekintettel arra, hogy ezek havonként rendszerint nem sok tételből állanak, — a főpénztár kezelője (rendszerint maga a postamester) havonként csak egy bárca-lajstromot vezessen, természetesen annyi ívet használva fel, amennyire havonként szükség van.

Az I. osztályú postamesteri és a kincstári hivataloknál a bárca-lajstromban elszámolandó összes jövedéki bevételek beszedésével, kezelésével, a bárca-lajstromban való elszámolásával és a főpénztárba való beszolgáltatásával — a különböző munkaköröknek megfelelő szolgálati- és munkabeosztás szerint — különböző kezelési osztályok (kézipénztárak) volnának megbízandók, míg a pénztárszámadásban való elszámolását csak a főpénztár végezhesse.

E hivataloknál ugyanis, a dolog természeténél fogva, sok esetben lehetlenség a különböző postai, távirtdai szolgáltatásért járó, 15—16 féle jövedéki bevétel beszedésével és kezelésével egyetlen kezelési osztályt (kézipénztárt) megbízni. Az viszont a pénztári és számviteli szolgálat természetéből folyik, hogy valamennyi kezelési osztály (kézipénztár), amelyik e jövedéki bevételek egyikének vagy másikának a beszedésével és kezelésével dolgozik: külön bárca-lajstromot köteles vezetni.

Mindezek alapján I. osztályú postamesteri hivataloknál a postamester, kincstári hivataloknál pedig a főnök a szóbanlevő jövedéki bevételek beszedését és kezelését az egyes kezelési osztályok között osztaná meg, még pedig úgy, hogy az egyforma természetű díjak beszedését és kezelését az egyik kezelési osztályra (kézipénztárra), a más és más természetű más és más kezelési osztályra (kézipénztárra) bízna — figyelemmel a kezelési osztályok munkakörének természetére, szolgálati- és munkabeosztására is. Így a fiók- és raktárbérek, a záros táska kezeléséért

és közvetítéséért járó díjak beszedését és kezelését: *a levélleadási osztályra*; a hírlapok és a nyomtatványok készpénzzel való bérmentesítéséért és a díjköteles hírlapmellékletekért járó díjak beszedését: *a levélfeladási osztályra*; a szállítójegyzékkel feladott csomagok 50 pengőt meghaladó, készpénzben fizetett bérmentesítési díjának beszedését és elszámolását: *a csomagfelvételi osztályra*; az átvételi jogosultságot tanúsító igazolvány kiállításáért és a címzett által kért express kézbesítésért járó díjak beszedését: *a levélkézbesítő osztályra* (kisebb forgalmú hivatalnál a poste restante vagy a levélleadási osztályra); az ú. n. lakodalmi táviratoknak egyszerre való kézbesítéséért, a rövidített távirati címek nyilvántartásáért, az időjóslo és meteorológiai táviratok házhozkézbesítéséért járó díjak beszedését: *a táviratleadási osztályra*; a táviró díjnyugta megváltásáért járó díjak beszedését: *a táviratfelvevő osztályra*; a könyvelt küldeményekre vonatkozó adatszolgáltatásért járó díjak, valamint a bérmentesítési díjak előlegezésére szánt készpénzelőlegek, helyesebben mondva: bérmentesítési díjelőlegek beszedését és kezelését kisebb forgalmú kincstári hivatalnál a *főnöki iroda egyik megbízott tisztviselőjére*, nagyforgalmú hivatalnál: egyik kezelési osztály vezetőjére; *I. osztályú postamesteri hivatalnál: a főpénztár kezelőjére bízhatná.*

Önként értetődik, hogy ha valamely postahivatalnál az itt felsorolt kezelési osztályok közül kettőnek, vagy többnek munkakörét, egybevonva, egyetlen tisztviselő tölti be, ez esetben ez az egyetlen tisztviselő *annyi bárcalajstromot vezetne, ahány összevont ilyen kezelési osztályt lát el.* Ha 2 ilyen kezelési osztályt kezel, akkor 2 bárcalajstromot vezet és így tovább. Ez oly természetes, mint pl. az, hogy utalványbevételi és utalványkifizetési naplót külön-külön vezet az a tisztviselő, aki utalványbefizetések és egyben utalványkifizetések elszámolásával van megbízva.

Az esetben, ha valamely hónapban valamelyik bárcalajstromban nem volt elszámolandó tétel: az üresen maradt bárcalajstrom első tételnek szánt hasábjában föl kellene jegyezni, hogy a tárgyhóban elszámolandó tétel nem volt és a következő hónapban ezt a bárcalajstromot kellene fölhasználni, — ellátva a hivatal azon havi helyi- kelti bélyegző lenyomatával is.

A felsorolt teendőknek fenti megosztása után az I. oszt. postahivatal postamestere, illetve a kincstári hivatal főnöke a bárcalajstromban elszámolandó jövedéki bevételek beszedésével és kezelésével megbízott *minden egyes kezelési osztály részére* sorszámozva, ellenjegyezve, (kézjegvével ellátva), bélyegzőlenyomattal ellátva egy-egy bárcalajstromnyomtatványt bocsátana rendelkezésre, — feljegyezve mindenikre azt, hogy melvik kezelési osztály részére és mily díjak elszámolására adatott ki. Ha a kiadott nyomtatvány az egyik vagy a másik kezelési osztálynál a hó folyamán betelik: a számadás további vezetésére a postamester, illetve a főnök újabb nyomtatványt bocsátana rendelkezésére, természetesen a fentebb említett módozat mellett.

Minden ilyen kezelési osztály az általa beszedett díjakat a saját rendelkezésére bocsátott bárcalajstromban számolná el — más kezelési osztály munkájától teljesen függetlenül s ha egyéb munkaköréből kifolyólag „Osztályleszámolás“-t nem kell vezetnie, akkor az általa beszedett díjakat naponkint a saját bárcalajstromában történő nyugtázás mellett szolgáltatná be a főpénztárba. Ha pedig más munkaköréből kifolyólag „Osztály-

leszámolás“-t is vezet, akkor az általa beszédett díjakat naponként „Osz-
tályleszámolás“-ában történő nyugtázás mellett szolgáltatná be.

A főpénztár az I. oszt. postamesteri és a kincstári hivataloknál az egyes kezelési osztályok által naponként beszolgáltatott, szóbanlevő díjakat az átvételkor egy külön erre a célra szánt füzetben jegyeznék föl s abban állapítaná meg azok együttes összegét. Az így megállapított együttes napi összeget azután a „Sommázat a bárcalajstromhoz“ című 111. sz. nyomtatvány megfelelő rovatába írják be s ugyanakkor elszámolják a pénztárszámadásban.

Itt hangsúlyozni kívánom, hogy az előbb említett füzetbe a pénztáros naponként följegyeznék külön-külön a beszolgáltató osztály és a beszolgáltatott díjak nevét és összegeit; pl.: levélleadási osztály, fiókbér = 3 P 20 f., csomagleadási osztály, raktárbér = 27 P — f. s így tovább. E füzetet pedig azért vezetnék, mert az említett 111. sz. nyomtatvány a különböző kezelési osztályok szóbanlevő beszolgáltatásainak részletezésére alkalmatlan s addig kellene vezetni, amíg ez a 111. sz. nyomtatvány ennek a füzetnek megfelelően nem módosul. Remélhetőleg tehát nem sokáig, mert ez a nyomtatvány, — amelynek kifejezőbb címe: „Bárcalajstromban elszámolt díjak összesítése“ lehetne, — mostani alakjában nem más, mint a pénztárszámadás bevételi hasábjának 20-ik folyószámú rovatában, — tehát egy vízszintes rovatban — elszámolt tételek függőleges rovatokban való felsorolása.

Hó végén minden olyan kezelési osztály, amely bárcalajstromot vezetne, az általa vezetett bárcalajstrom havi összegét megállapítaná, a bárcalajstromot lezárná, aláírná és átadná a főpénztárnak. A főpénztár a hó utolsó napján lezárná a fentebb említett sommázatot, (111. sz. nyomtatvány), amelynek végösszege helyes kezelés mellett, egyezik a kezelési osztályok által lezárt és átadott bárcalajstromok végösszegeinek együttes összegével.

A sommázatot tehát, ezek szerint, az I. oszt. postamesteri hivatal is vezetnék s azt pénztárszámadásához mellékelve küldenék a m. kir. posta központi számvevőségéhez épen úgy, mint a kincstári hivatalok.

A postaügynökségeknél ajánlanám a következő kezelési rendszer meghonosítását:

A postaügynök a bárcalajstromban elszámolandó díjak beszédésekor a befizetett díjakat felvevő- és leszámoló naplójában nyomban úgy számolja el, hogy abba írja be a feladóvevény-tömb folyószám szerint következő feladóvevényének folyószámát, a befizető fél teljes nevét, a befizetett díjakért teljesítendő szolgálat megnevezését, az időt, (hónapot, illetve hónapokat), amelyre a befizetés történt s végül a befizetett díjak összegét. Ennek megtörténte után, a föladóvevény folyószámának kivételével (ez t. i. már a föladóvevényre rá van nyomtatva), az említett föladóvevényre írja rá az előbb felsorolt összes adatokat — éppen úgy, mintha a bárcalajstromnyugtát írják — s az így kiállított föladóvevényt aláírva, helyikelti bélyegzőjének lenyomatával ellátva és följegyezve rá, hogy „Ideiglenes elismervény“ a befizető félnek szolgáltatassa ki.

Önként értendő, hogy ezt a föladóvevényt is indigóval, átnyomás útján, egyszerre két példányban írják. Az eredeti kiszolgáltatott példány a befizetés ideiglenes nyugtázására szolgál, a másik pedig a föladóvevény-tömbben maradna.

A befizetett díjak ily módon történő elszámolása és nyugtázása után

a befizetett díjak összegét, a többi bevételezett és elszámolt pénzzel együtt a legközelebbi járattal indítandó zárlatban leszámoló postahivatalához küldené.

A leszámoló postahivatalnál, amennyiben az II., III. vagy IV. osztályú postamesteri hivatal, a postamester — az ügynökség napi számadását átvéve, — a bárcalajstromban elszámolandó díjak összegét a főpénztárba tenné s ugyanakkor e díjakat az ügynökség felvevő- és leszámoló naplójának vonatkozó adatai alapján saját bárcalajstromában elszámolná éppen úgy, mintha azokat a féltől ő maga közvetlenül szedte volna be. Elszámolás után a kiállított bárcalajstrom-nyugtát bejegyezné a legközelebb elküldendő kézbesítő- és megterhelőnapló megfelelő rovatába s a legközelebbi járattal indítandó zárlatban az ügynökséghez küldené.

Az ügynök az így megkapott bárcalajstrom-nyugtát a fentebb ismertetett „Ideiglenes elismervény“ bevonása mellett az illető félnek szolgáltatná ki.

Ha az ügynökség leszámoló postahivatala I. oszt. postamesteri vagy kincstári hivatal: akkor a leszámoló postahivatalnak az a kezelési osztálya, amelyik az ügynökség zárlatának átvételével s az abban érkezett küldemények és pénzek kezelésével van megbízva, a bárcalajstromban elszámolandó díjak összegét átadná az illetékes kezelési osztálynak, hogy az azokat az ügynökség felvevő- és leszámoló naplójának adatai alapján az általa vezetett bárcalajstromban számolja el s a bárcalajstrom-nyugtát állítsa ki. Az elszámolás megtörténte után a kiállított bárcalajstrom-nyugtát ez a kezelési osztály átvenné s a fentebb előadott módon az ügynökséghez küldené.

A postamester személyéhez kötött teendők.

Irta: Dr. KOVÁCS JÓZSEF m. kir. postatanácsos.

A posta természete munkanélküli jövedelmet sem nem ismer, sem nem tűr. A postaintézetnél tehát kényelmes életet biztosító, jó jövedelemmel és kevés vagy éppen semmi munkával nem járó hivatali állások nincsenek. De ilyenek alig is volnának elképzelhetők.

Nem lehet ilyennek tekinteni a postamesteri állást sem, mert a postamester a reábízott szolgálatot elsősorban és tulajdonképpen személyesen köteles ellátni. Ha a forgalom alkalmazottak munkábaállítását teszi szükségessé, ez esetben a postamester nemcsak a saját maga hivatalos működéséből, hanem alkalmazottainak (kiadó, hivatali kisegítő, kézbesítő, postakocsis, küldönc, stb.) hivatali cselekményeiből vagy mulasztásaiból esetleg előállott károkért is személyes és vagyoni felelősséggel tartozik.

A személyes és vagyoni felelősség elvének ilyen értelmezése már maga is elengedhetetlen kötelességévé teszi a postamesternek, hogy bizonyos hivatali teendőket, melyek személyes végzése megkönnyíti e súlyos felelőség viselését, tényleg s valóban személyesen végezzen.

Kisforgalmú, tehát III. és különösen IV. osztályú hivataloknál a postamesterek fenntartási átalánya tisztii segéderő tartását rendszerint alig

teszi lehetővé. E hivataloknál tehát az összes teendőket szükségszerűen a postamester látja el.

Már a jelentősebb forgalmú postamesteri hivataloknál nem egyszer találkozunk postamesterekkel, akik az állásukkal járó hivatali lekötöttségtől magukat lehetőségig mentesíteni igyekeznek.

Vannak ugyanis postamesterek, kik hivataluknak jelentőségét azzal gondolják kidomboríthatni, hogy nemcsak a napi kezelésben, de a szolgálatnak ellenőrzésében is alig-alig vesznek részt; a hivatali főpénztár kezelését, a hivatal vezetését, adminisztrálást, stb. többé-kevésbé hivatali alkalmazottaikra bízzák abban a téves meggyőződésben, hogy postamesteri állásukkal járó kötelezettségeiknek már azzal a pusztán ténnyel is eleget tesznek, hogy alkalmazottaik hivatali ténykedéséiért a teljes személyi és vagyoni felelősséget vállalják. Ezek a postamesterek hajlanak ama téves felfogás felé, hogy a postamesteri járandóságból a hivatal fenntartásával járó költségek levonása után fennmaradó összegben elsősorban az alkalmazottakért vállalt vagyoni felelősség ellenértékét lássák és nehezen tudnak abba a gondolatba beletörődni, hogy a postamesteri hivatalnál éppen úgy, mint bármely kincstári hivatalnál is vannak bizonyos hivatali teendők és kötelezettségek, melyek ellátását egyetlen hivatalvezető, tehát egyetlen postamester sem — ha még oly nagyforgalmú hivatalt kell is vezetnie — engedhet, avagy tolhat át következmények nélkül alkalmazottjaira.

Különösen női postamestereink vannak e tekintetben nehéz helyzetben; a postamesteri foglalkozás ma már teljes munkaerőt követelő lekötöttséget jelent, akár kicsi, akár nagyforgalmú hivatalról van szó. Segéderő nélkül dolgozó postamesternek, különösen ha egyesített postahivatalról van szó, a hivatalos órák alatt állandóan hivatalában kell lennie, mert a postaszolgálat természete késlekedést nem tűr. Több segéderő alkalmazása mellett viszont azok állandó ellenőrzése, a főpénztár kezelésével összefüggő teendők stb. feltétlenül megkövetelik a postamester állandó jelenlétét.

Miképpen tegyen ennek eleget a női postamester, akinek — ha mást nem veszünk — a háztartási teendőket, még ha saját személyéről van is szó, legtöbbször személyesen kell ellátnia. Ha pedig a női postamester családanya, avagy épen társadalmilag is szerepet játszó egyéniség, különösen terhes kötelezettség reája nézve a minden postamesterre egyaránt érvényes ama kikötés, hogy a hivatalos órák alatt a postamesternek a hivatalban kell tartózkodnia.

Kisebb és középforgalmú postahivataloknál (II. o. postamesterségek) a postamester legtöbbször személyesen részt vesz a napi kezelésben és a hivatali főpénztár mellett rendszerint az utalvány és postatakarékpénztári ki- és befizető pénztári szolgálatot, esetleg a leadási teendőket is személyesen látja el. Az ilyen postamesterségeknél legtöbb esetben a postamester benne él a hivatalában s így a személyéhez kötött teendők ellátását alig-alig hanyagolhatja el. Másképpen áll azonban a dolog a nagyforgalmú, I. osztályú postamesteri hivataloknál.

E hivataloknál ugyanis a szolgálat vezetése, állandó és megfelelő ellenőrzése annyi és oly folytonos tevékenységet követel meg a postamestertől, hogy az osztálykezelésben való tényleges részvételre legfeljebb csak kisegítésként s csak abban az alakban gondolhat a postamester, hogy a napi forgalom alakulását figyelemmel kísérve, esetről-esetre ott és oly mértékben avatkozik be a folyó kezelésbe, ahol annak szüksége a legége-

több. E kiegészítő tevékenységre tehát előírást felállítani nem lehet; de azt sem lehetne állítani, hogy ez a kötelesség a postamester személyéhez kötött kötelesség volna. Tisztára pénzkérdés ugyanis, hogy a postamester hivatala forgalmának lebonyolításánál alkalmaz-e annyi tisztii segéderőt, hogy ezzel a napi kezelésben való személyes részvétele feleslegessé váljék vagy sem.

De bármily nagyforgalmú postamesteri hivatal élére állított is valakit a vezetőség bizalma, vannak bizonyos — még a napi kezeléssel is összefüggő — teendők, melyeket — az írásbeli felmentés esetét kivéve — minden postamester, tehát a legnagyobb postamesteri hivatal postamestere is személyesen köteles ellátni.

Ilyen elsősorban a hivatali főpénztár kezelése, a főpénztári előjegyzés, az értékcikknaplók, a pénztárszámadás vezetése és a napi, valamint a havi zárlatok összeállítása.

E teendőket első osztályú hivatalok postamestereinek egyrésze terhesnek találva, azok alól igyekeznek különböző ürügyekkel szabadulni. Legtöbbször azt gondolják és állítják, hogy ha a főpénztár Wertheim szekrényének kulcsát a postamester állandóan magánál tartja, maga ez a tény már egyet jelent a főpénztár kezelésével. Pedig kétségtelen, hogy a főpénztár kezelése nem merülhet ki a Wertheimsekre ny kulcsának őrzésével, továbbá nem jelentheti a főpénztár pénz- és értékcikk-készleteinek csupán éjjeli elzárását és őrzését.

A főpénztár személyes kezelésének kötelezettsége elsősorban azt jelenti, hogy az előző napi készpénzmaradványt, amennyiben az osztálykezelőnek arra, a napi kezelés folyamán szüksége nem volna, a postamester a főpénztárban őrzi; jelenti továbbá, hogy napközben az értékcikkárusító kezelési osztályoknak, esetleg a magán értékcikkárusoknak a főpénztárból a postamester szolgáltatja ki az igényelt értékcikkeket s azok ellenértékét a kétféle értékcikknaplóban a postamester számolja el; az értékcikkkeladásból a főpénztárba befolyt összegeket, valamint a kezelőosztályok napközi és esti készpénzbeszolgáltatásait szintén a postamester veszi át és nem — mint igen sok I. oszt. hivatalnál történik — az utalvány és postatakarékpénztári ki- és befizetőosztályok számolják el; jelenti, hogy a főpénztár által teljesített napközi kiadásokat és bevételi tételeket (amilyenek lehetnek pl. telefonelőfizetési, hitelezési és beszélgetési díjak, rádió díjak, napközben beszedett fiók és raktárbér s általában a bárcaajstromban elszámolt díjak stb.) lehetőleg ne az anélkül is túlterhelt osztálykezelők, hanem — a pénzátolvasgatással járó többletmunka elkerülése és az esti leszámolás megkönnyítése végett — közvetlenül a hivatali főpénztárkezelő postamester vegye át a felektől és ez összegeket a főpénztári előjegyzésbe, megtörténésük időrendi sorrendjében jegyezze be; jelenti azt, hogy naponként a hivatalos órák befejeztével a főpénztári előjegyzésen a *pénztárzárlatot*, majd magán a pénztárszámadás című nyomtatványon eredetiben (nem pedig utalvány vagy postatakarékpénztári befizető osztályt kezelő osztályleszámolásán) a *napizárlatot* a kezelési okmányok alapján a postamester köteles összeállítani.

E teendőkhez járul még a kezelési osztályokhoz kiadott ellátmány-pénztárak havi ellenőrző rovancsolása, a főpénztár értékcikk-készleteinek, a rovancs és összesítés című nyomtatványon havonként kétszer előírt ellenőrző felvétele, a mérlegek összeállítása, mely ellenőrzési teendők végzését egyetlen postamester sem engedheti át alkalmazottainak.

Nem bízhatja a legnagyobb I. o. hivatal postamestere sem másra a

tudakozványok felvételét és elintézését, általában a tudakozvány jegyzőkönyvvezetését, az utalvány számjelző kezelését; de az ügyiratok elintézésénél is legfeljebb csak kiegészítésként veheti segéderő közreműködését igénybe, azonban a hivatal vezetését és ellenőrzését minden fokon a postamester kell, hogy kezében tartsa.

Hasonlóképpen a postamester személyes kötelessége a postai megbízások kezelése, a feladott és érkezett távirati utalványok ellenőrző ellenjegyzése, a postaküldemények díjazásának felülvizsgálása, a havi számadás összeállítása stb., stb.

Igen fontos és kihatásaiban mélyreható jelentőségű kötelessége minden postamesternek a kézbesítőszolgálat ellátásának áliandó és személyes ellenőrzése is. Ez az ellenőrzési tevékenység már az érkezett posta átvételénél, a közönséges levélananyag személyes felülvizsgálásával és rovincsolásával kezdődik.

Sajátságos, hogy az érkezett közönséges levélposta rovincsolását a postamesterek egyrésze igen terhes, sőt felesleges teendőnek tekinti s annak személyes teljesítésétől — mint alsóbbrendű munkától — lehetőségig mentesítik magukat. Ezért van azután az, hogy noha a legújabban megjelent P. K. U. 40. §. 2.-ik pontja ellentmondást nem tűrően szintén kimondja, hogy az érkezett levélposta rovincsolás a postamester személyes kötelessége, mégis azt látjuk, hogy e fontos ellenőrző munkakör ellátását postamestereink igen gyakran az irni-olvasni alig tudó kézbesítőikre bízzák.

Azzal a téves felfogással, hogy az érkezett levélposta megrovincsolása, az anyagnak fiókbérlők és a kézbesítők által kihordandó anyagszerinti szétosztása és betűzéshez előkészítése (t. i. nyomtatványt, hirlapot, a folyóiratokat, valamint levelezőlapokat érkezési betűzővel nem kell ellátni) alsóbbrendű hivatali tevékenység és mint ilyet, annak elvégzését szokásszerűen a kézbesítőkre bízzák, a szolgálat érdekében végre a postamesteri hivataloknál is feltétlenül szakítani kell.

Az érkezett levélposta hiányos felülvizsgálásának lehet és kell elsősorban tudnunk azt a tényt, hogy postamesteri hivatalaink portójegy fogyasztása minimális s legtöbb postamesteri hivatalnál alig több annál az összegnél, melyet fekbérek fejében a csomagok szállítóleveleinek hátlapján rónak le. E téren postamesteri hivatalaink legtöbbjénél az a felfogás gyökeresedett meg, hogy portóslevélként csak mozgó- és kalauzposták által ilyenként leadott és megfelelő portójelzéssel már ellátott s rendszerint a rovatolt anyag mellett elhelyezett leveleket kezelik, s legritkább az az eset, hogy az érkezett levélposta közül postamesteri hivatalnál még ezenfelül további hiányosan bérmentesített avagy bérmentetlen levelet is kiválasztanak az anyagfelülvizsgálásnál.

De a díjazás hiányos felülvizsgálásából eredő eme lényeges anyagi veszteséget is messze meghaladja az az erkölcsi kár, mely a postaintézetet, de nem egyszer a postamestert is éri azzal, hogy némely postamesteri hivatalnál a kellő ellenőrzésben nem részesülő kézbesítők e fontos szolgálatukat sokszor hiányosan és lelkiismeretlenül látják el, mert a postamester, illetve a hivatal egyetlen tiszt munkaejeje sem ellenőrzi, hogy kinek, mikor és milyen levelezése érkezett és az vajjon helyesen nyert-e kézbesítést.

Végül minden postamester, aki tiszt segéderőket alkalmaz hivatalánál, saját jólfelfogott érdekében személyesen köteles meggyőződést szerezni arról, hogy alkalmazottjai mindenike helyesen végezte-e el a reábízott

szolgálati teendőket. Ez azt jelenti, hogy az előző napi számadásokat másnap feltétlenül és tételesen vizsgálja felül. Amennyiben a rovatoló és átvevőszolgálatot nem személyesen látja el, különösen fontos a rovatlapok és az egyenlegek, nemkülönben a raktárkönyvi bejegyzések tételes felülvizsgálása.

Havonként kétszer a raktármaradvány ellenőrző felvételét is mindenkör a postamesternek személyesen kell végeznie. Ugyancsak személyesen köteles minden hó végén a postamester, a kezelési okmányok alapján a munkaegységkimutatást is összeállítani. Szóval minden, a szolgálat vezetésével, ellenőrzésével és igazgatásával összefüggő teendőt nagy postamesteri hivatalnál is feltétlenül a postamester köteles végezni.

Helyes és szükséges volna tehát, ha a hivatalok szolgálatának ellenőrzésére hivatott kiküldöttek az eddiginél is nagyobb súlyt helyeznének annak kétségtelen megállapítására, vajjon a postamester személyéhez kötött teendőket nagyobb postamesteri hivataloknál is tényleg a postamester végzi-e és mily mértékben, mily okból, kikre hárítja át azokat vagy azok egy részét.

Amennyiben a kiküldött arról győződnek meg, hogy a postamester testi fogyatkozása, betegsége, előrehaladott kora, avagy más különleges méltánylást érdemlő okok miatt nem volna képes a személyéhez kötött hivatali teendőket teljes mértékben, esetleg egyáltalában ellátni, hivatalból történjék intézkedés, hogy ki és mily teendőkben jogosított, illetve köteles az akadályozott postamestert helyettesíteni.

Az intézet, de a postamester érdekei is egyformán megkívánják, hogy különösen a nagyforgalmú postahivataloknál e lényegesen fontos teendőknek felelős alkalmazott által történő állandó ellátása az eddiginél is fokozottabb mértékben biztosíttassék.

Táviratkézbesítés Olaszországban.

Irta: HARNYAY JÁNOS m. kir. postafőfelügyelő.

A comoi nemzetközi táviróversenyre való kirendelésem alkalmával már azzal a tervvel indultam el, hogy amennyiben időm engedi, az olaszországi távirat-, illetve expresslevélkézbesítést is tanulmányozom s a budapesti távirókézbesítéssel összehasonlítom. Milano közelsége Comohoz e tervemnek épen megfelelően, a verseny befejezése után egy napot ott töltöttem és a következőket tapasztaltam.

Olaszország nagyobb városaiban (Róma, Napoli, Firenze, Milanc, Venezia, stb.) a távirat- és expresslevélkézbesítést az állammal szerződéses viszonyban álló magántársaságok közegei végzik.

Ezt az újítást az olasz postaigazgatás két évvel ezelőtt hozta be próbaképpen és a kísérlet kitűnően bevált.

Italia legnagyobb forgalmu kereskedelmi gócpontjában, Milanoban például naponta átlag 8100 táviratot és 4000 expresslevelet kézbesítenek.

A kézbesítéssel megbízott szállítási vállalat Rinaldi et Co., melynek helyiségei a milanoi központi táviróhivatal földszintjén vannak, 400 embert alkalmaz, akik kizárólag kézbesítéssel foglalkoznak.

E központi kézbesítőn kívül még 10 *fiókhivatal* van Milanoban, ahol

egyenkint 15—20 táviratkézbesítő áll rendelkezésre, ezek szintén a 400 főnyi személyzethez tartoznak. Eszerint a magántársaság központjában körülbelül 225 és a 10 fiókhivatalban 175 küldönc teljesít szolgálatot.

A táviróhivatalba kézbesítésre érkezett táviratokat *jegyzékelve* adják át a központi kézbesítőnek, illetve jegyzék kíséretében *csőpostán* továbbítják a fiók kézbesítőhivatalokhoz.

A szállítási vállalat minden távirathoz *vevényt* állít ki, melyet a címzett ír alá, a kézbesítő pedig a vevény hátára köteles ráírni a címzett nevét, lakását és a saját kézbesítői számát.

A jegyzékelés, vevénykitöltés természetesen időt és embert kíván, de ezzel szemben a táviratok a beérkezéstől számítva még a legmesszebb fekvő helyen is *legkésőbb 50 percen belül kézbesítettnek*. E kiváló teljesítmény nemcsak a személyzet kötelességtudásának tudható be, hanem főként a következő körülményeknek:

Milano lakosságának száma körülbelül annyi, mint Budapesté, táviratforgalma azonban majdnem megegyezik akkora. Ezzel szemben a magántársaság 400 embert foglalkoztat, Budapesten pedig 115 kézbesítő végzi ugyanazt a munkát, amit, ha a milanoi forgalmat összehasonlítjuk a budapestivel és a kézbesítést tényleg javítani akarnók, fővárosunkban legalább 200 embernek kellene végezni.

De a kétszáz ember is még mindig aránylag nagyobb munkát teljesítené nálunk, mint a milanoi 400, mert míg Milano teljesen sík terület és ezenkívül csőpostája is van, mely a kézbesítési időt jóval megrövidíti, illetve a kézbesítőket sok út megtételétől mentesíti, addig Budapest kézbesítési területének fele hegyes-völgyes, csőpostája pedig nincsen.

Milanóban a könnyű terepviszonyok mellett a villamosvasut forgalom is hasonlíthatatlanul jobb, a kocsik a végállomásokon egy pillanatig sem tartózkodnak s úgyszólván megállás nélkül közlekednek, a fővonalak nincsenek annyira túlterhelve, mint nálunk, mert a mellékutcákat is keresztül-kasul szelik a közuti kocsik.

A budapesti központi táviróhivatal kézbesítési területe 126 km² (a legtávolabb eső pont 13 km.). Ehhez tartozik a Vár, Gellérthegy, Sashegy, Farkasrét, Márton-, Orbánhegy, Rózsadomb, Svábhegy, Zugliget, Hűvösvölgy, Pálvölgy, Remetehegy.

Nehéz és nagy terület Lágymányos, Angyalföld, Zugló, tele szétszórt, félreeső, nehezen megközelíthető helyekkel. Nagyon megnehezíti a kézbesítést még az a körülmény is, hogy egyes utcáknál, síkatoroknál, dülők-nél stb. hiányzik az utcajelző tábla és a házszám úgy, hogy a kézbesítő csak nagy utánjárás, kérdezősködés után találja meg a címzettet.

Leginkább késlelteti azonban az általános kézbesítést az, hogy a Budapesthez közigazgatásilag nem tartozó helyekre is kézbesít a központi táviróhivatal, ilyenek Máriaremete kertváros és környéke, Szögliget, Hársakalja, Remete, Várhegy és Kővártelpek.

E távoleső helyeken ugyanis a kézbesítő a rossz terepviszonyok miatt is egy-egy távirat kézbesítésével órákat tölt el és megtörténik, hogyha ilyen helyre egyszerre több küldeményt visz, az egész szolgálati ideje lejár, több járatra már nem küldhető ki.

Olaszországban a táviratkézbesítést végző magánvállalat az államtól minden távirat és expresszlevél után egy bizonyos összeget kap, ez összeg nagysága városenként változik aszerint, hogy milyen az illető város terepviszonya.

Igy Milanoban a Rinaldi et Co. szállítási társaságnak a postaintézet minden távirat után 43 és minden expresslevél után 48 centesimit fizet (expresslevélért többet, mert a felelősség nagyobb), ebből a kézbesítő minden lekézbesített küldeményért 29 centesimit kap. Ha egy címzettnek több küldemény szól és azokat a küldönc egyszerre viszi, ez csak egy darabot számít és a kézbesítő csak egyszer 29 centesimit kap.

Olaszországban a kézbesítőknek egyéb fizetésük nincsen, elképzelhető tehát, hogy a küldönc mennyire igyekszik a kapott anyagot lekézbesíteni és utjáról minél előbb visszatérni.

Milanoban egy-egy kézbesítő 15 naponként 225—310 Lirát kap a lekézbesített táviratok szerint, de jövedelme havonta 800—1000 Lirára rúg. Jellemző az olasz szegény nép ősi tradíciójára, hogy a fenti jövedelem-többlet *borravalóból* növekszik, ezt a magántársaság egészen természetesnek tartja, sőt bekalkulálja emberei járandóságaiába. Veneziában töltvén szabadságom egy részét, ugyancsak sikerült az ottani főpostaigazgatóságnál és a központi táviróhivatalban a kézbesítést illetőleg pár adatot beszerezniem.

Veneziában a küldöncöknek minden lekézbesített távirat és expresslevél után 35 centesimit fizetnek, tehát többet, mint például Milanoban, mert Veneziában a kézbesítés a különleges terepviszonyok miatt fárasztóbb, a küldönc ugyanis még a legtávolabb eső helyre is gyalog kézbesít. A lagunák városában 45 küldönc teljesít szolgálatot, naponta kb. 1200 táviratot és 600 expresslevelet kézbesítenek. Ott a táviratok legkésőbb 2 óra múlva és legkorábban 45 perc múlva kerülnek a címzett kezeihez.

Milanohoz viszonyítva tehát, ahol, mint említettem 50 perc a maximális kézbesítési idő, nem nagy teljesítmény.

Budapestet Veneziával összehasonlítván, a kézbesítők számát — fővárosunk távirat és expresslevél forgalmát tekintve, — úgy amint azt Milánóval való összehasonlításnál kimutattam, 200 főre kellene emelni, de még ez esetben is szegényebbek volnánk, mert, amint kifejtettem, hiányozna a gyors szállítási segédeszköz, a kiválóan működő csőpostahálózat.

Olaszországban a kézbesítők indításakor a magántársaság emberei az anyagot sommásan beírják egy kis jegyzékbe, e jegyzék alapján aztán a járatból visszatérők a visszahozott vevényekkel, illetve kézbesíthetetlen küldeményekkel leszámolnak.

A kézbesítés sokkal megbízhatóbb, táviratelveszés alig fordul elő, mert a vevények alapján az ellenőrzés könnyű.

Budapesten, figyelembevéve az elmondottakat, a táviratok kézbesítése természetesen késedelmesebb, mint Milanoban. Ennek oka a már elmondottakon kívül (rossz villamosközlekedés, nehéz terepviszonyok) a kézbesítendő anyaggal arányban nem álló csekély kézbesítői létszám. A jelenlegi kézbesítői létszám 149 ember, ebből azonban 2 raktárkezelő, 2 kerékpárőr, 2 ellenőrző, 11 táviratcsomagoló, összesen 17 ember. Ha a betegek és szabadságon levők számát átlagban szintén 17-re vesszük, Budapesten (Óbuda és Kőbánya kivételével) összesen tehát 115 küldönc végzi a távirat- és expresslevélkézbesítést.

A központi táviróhivatal e személyzettel naponta körülbelül 4500—5000 táviratot és 1200—1600 expresslevelet kézbesít. Ezzel szemben Milanoban 8100 távirat és 4000 expresslevél kézbesítését 400 ember végzi.

Az elmondottakat figyelembevéve a távirat és expresslevélkézbesítés Budapesten csak akkor lehetne a milanoihoz hasonló, ha a *tényleges* kéz-

besítői létszámot legalább 200 főre emelhetnék s a kézbesítéshez csakis fiatal, egészséges munkaerőket alkalmaznánk, a távoli kézbesítési területek részére motorbiciklik (rendes motorkerékpárok) állhatnának rendelkezésre és legalább a budai oldalon, valamint Angyalföldön egy-egy *fiókkézbesítőhivatal* lenne. Mindenki beláthatja, hogy e hiányok, csonka országunk jelenlegi mostoha pénzügyi helyzetét tekintve, rövid időn belül nem pótolhatók.

Mind e nehézségek azonban nem mutatkoznának most, ha nem szorítana a béklyó, melyet érdemtelenül raktak rá karjainkra és ha annak idején, amikor még hazánk Istenadta természetes határai között szabadon lélegzett a táviró, fővárosunk területén aránylag kis költséggel megépítették volna az egymilliós város forgalmának megfelelő csőpostahálózatot.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

A pánamerikai postaunió. Az Egyetemes Postaszerződés 5. cikke 1. bekezdése alapján az Egyetemes Postaegyesület országainak joguk van a díjak leszállítása vagy a postai viszonylatok minden más javítása céljából külön szerződéseket fenntartani és kötni vagy ily célból szűkebbkörű egyesületeket fenntartani vagy létesíteni.

Ilyen külön postaunióknak volt tekinthető a háború előtt Magyarország, Ausztria és Németország területe, amely országok a nemzetközi postadíjakkal szemben egymásnak igen jelentékeny díjkedvezményt biztosítottak.

Ennél a ma már a történelemben tartozó Uniónál területileg is sokkal jelentékenyebb Uniót alakítottak a délamerikai államok 1911-ben. Uruguay postavezérigazgatója, Francisco Garcia y Santos volt a kezdeményezője az egyesületnek, amelynek tagjai a megalakuláskor Argentina, Bolivia, Brazília, Columbia, Chile, Ecuador, Paraguay, Peru, Uruguay és Venezuela voltak. A „Délamerikai Postaunió”-nak nevezett egyesülés a Montevideóban 1911-ben tartott postakongresszuson jött létre. Alapul az akkor érvényben levő, 1908-ban Rómában kötött Egyetemes Postaszerződést vették. Radikálisan elintézték a transzidíjnak az Egyetemes Postaegyesület megalakulása óta állandóan vitatott kérdést: kimondták, hogy egymás levélzárlatait és levélküldeményeit díjtalanul szállítják át. Egyidejűleg a nemzetközi postadíjakat az egymásközi forgalomban 20—50 százalékkal leszállították.

Az Unió megalakításakor 3 okmányt írtak alá: a főszerződést (levélposta), a csomag- és az utalványegyezményt.

A délamerikai postaunió, mint neve mutatja, eleinte Délamerikára terjedt, de már

kezdetől fogva célul tűzte ki, hogy az Északamerikai Egyesült Államokat is bevonják az Egyesületbe. A világháború miatt a tárgyalások elhúzódtak. A madridi (1920.) Egyetemes postakongresszus alkalmával a délamerikai postaunióba tartozó államoknak már sikerült — egyelőre ugyan csak a levélpostára — egyezményt kötni, amelyhez Spanyolország, az Északamerikai Egyesült Államok, Costarica, Cuba, San Domingo, Guatemala, Haiti, Honduras, Mexikó, Nicaragua, Panama, a Fülöp-szigetek és San Salvador is hozzájárultak.

A levélpostai díjak leszállítása, illetve a transzidíjmentes levélposta ennek az egyezménynek is alapfeltételei voltak.

Ezek a megállapodások voltak mintegy előmunkálatai a pánamerikai postaunióknak, amely, az 1921. szeptember havában Buenos-Ayresben tartott első *pánamerikai* postakongresszuson alakult meg.

E kongresszuson a következő államok vettek részt: Északamerikai Egyesült-Államok, Argentina, Bolivia, Brazília, Chile, Columbia, Costarica, Cuba, Ecuador, Guatemala, Mexikó, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peru, Salvador, Uruguay és Venezuela. A kongresszus megtartotta a délamerikai Unió egyezményeinek külső tagozatát és munkálatait szintén a levélpostára vonatkozó főszerződésbe, a csomag- és az utalványegyezménybe foglalta. Hasonlóképpen fenntartotta a már korábban Montevideóban működő Egyesületi irodát, amely mint közvetítőszerv van hívatva az egyes postaigazgatások között működni.

Spanyolország, amely a délamerikai postaunióknak — mint ez államok legtöbbszörének anyaországa — tagja volt, az első pánamerikai postakongresszuson nem vett ugyan részt, de már 1924-ben — még a

stockholmi egyetemes kongresszus előtt — hozzájárult az okmányokhoz.

1927-ben volt a pánamerikai postaunió-
nak 2. kongresszusa Mexikóban. Ezen a
kongresszuson átvizsgálták a korábbi okmá-
nyokat és azokat nem egy fontos határozat-
tal egészítették ki.

Nem lesz érdektelen e legújabb megállá-
podások alapján a világ legnagyobb külön
postaunióját lapunkban is ismertetni.

A levélpostára vonatkozó főszerződések
alaptétele a transitdíjmentesség. Ennek ér-
telmében mindegyik szerződő állam a másik
államból eredő és a pánamerikai unióba
vagy az Egyetemes Postaegyesületbe tartozó
államba szóló zárlatokat díjtalanul szállítja
át és pedig akár szárazföldön, akár vízen.

A levélpostai díjakra vonatkozóan ki-
mondották, hogy az Egyesületen belül való
forgalomban a belföldi díjak nyerne alkalmazást,
azaz mindegyik állam a saját belföldi
díját alkalmazza mindama levélpostai
küldeményekre, amelyek az Egyesület va-
lamelyik másik országába szólnak. Ez te-
hát az úgynevezett pennyportó életbelép-
tetése.

Az ajánlott küldeményekért járó kártérít-
és összegét leszállították 50 aranyfrankról
20 frankra (3 dollár 85 cent).

A postadíjmentességet a diplomáciai le-
velezés részére is biztosították.

Súlyosbították az Egyetemes postaszerző-
déseknek azt a pontját, amely értékeknek *nem*
ajánlott levélben való küldését eltiltja. Ki-
mondták ugyanis, hogy sem közönséges, sem
ajánlott levélben nem szabad pénzt vagy
bemutatóra szóló értékpapírt küldeni.

A csomagegyezményben a nevezetesebb
intézkedések a következők:

A vég- és átszállítási díjakat, továbbá a
kártérítési díjakat az egyetemes csomag-
egyezménytől eltérően állapították meg.
Könnyítésképpen kimondták, hogy 150 fr.
értékig a szerződő államok nem kívánják
számla és származási bizonyítvány csato-
lását.

Az utalványegyezményben a listarend-
szert honosították meg és az érdekelt igaz-
gatások tetszésére bízták, ohajtanak-e az
utalványdíjakról leszámolást.

Érdekes a kongresszusnak az a határo-
zata, hogy az egyes postaigazgatások székhelyén
postai tudakozó irodákat kell létesí-
teni olvasószobával, ahol a többi szerződő
állam által díjtalanul szolgáltatandó hír-
lapok, folyóiratok és közérdekű közlemények
a közönségnek rendelkezésére állanak.

Az Egyesület hivatalos nyelvül a spa-
nyolt fogadták el, a leszámolások alapja
pedig az északamerikai dollár.

Megemlítem még, hogy a kongresszus a
postatakarékpénztári intézmény mielőbbi

berendezését tűzte ki a jövő első felada-
tául.

A legközelebbi, III. pánamerikai posta-
kongresszus 1931-ben Madridban lesz.

A fentiekből látható, hogy az „új világ”
a maga nagy őseréjével nem várja be, amíg
a nagy és különböző érdekű államokból álló
Egyetemes Postaegyesület egyes fontos és
régóta vitatott kérdésekben megvalósítja a
nagy célt, pl. a díjtalan átszállítást, illetve
a pennyportót.

A pánamerikai unióhoz tartozó államok
azonban nemcsak maguk közt, tehát egye-
sületük körében dolgoznak egyetértve, ha-
nem ezt az összetartást átviszik az Egye-
temes Postaegyesületbe is, ahol pl. Stock-
holmban már sok és fontos kérdésben egy-
ségesen léptek fel és nagy számuknál fogva
igazán súlyos és számottevő tényezői vol-
tak a kongresszusi tárgyalásoknak. Ez bi-
zonyos külsőségekben is megnyilvánult. Pl.
a „L'Union Postale” című hivatalos folyó-
irat a madridi kongresszus óta spanyol
szöveggel is megjelenik. Stockholmban pe-
dig, amikor a következő kongresszus helyé-
ről szavaztak, a győztes Londonnak erős
vetélytársa volt Buenos-Ayres.

Dr. Forster Károly.

H. L. Etienne †

Mély részvétellel értesü-
lünk, hogy a táviró-unió berni nemzetközi
irodájának igazgatója H. L. Etienne 1927.
december hó 16-án a De Grasse óceánjáró
fedélzetén a washingtoni nemzetközi rádió-
konferenciáról való hazautazása közben vá-
ratlanul elhunyt.

H. L. Etienne 1862-ben született a svájci
Brenets-ben. 1881-től 1885-ig a zürichi tech-
nikán tanult s megszerezte a mérnöki ok-
levelet. Tanulmányainak befejeztével Neu-
châtelben és Párisban mérnökösködött, majd
ezt követőleg hosszú éveken át a tengeren-
túli országokban, nevezetesen a távol ke-
leten és Braziliában munkálkodott. 1893-ban,
mint segédtitkár a nemzetközi vasúti köz-
lekedés központi irodájának szolgálatába
lépett, ahol az aligazgatói fokig jutott előre.
1921-ben a svájci szövetségi tanács a nyu-
galomba vonult Frey Emil ezredesnek he-
lyére, a táviró-unió nemzetközi irodájának
élére igazgatónak jelölte ki.

Ebben a magas állásban Etienne igen
buzgó tevékenységet fejtett ki. Kiváló te-
hetségű és nagy munkabírási ember volt.
Fáradhatatlan ügybuzgalommal dolgozott a
nemzetközi iroda munkakörének minden
ágában, különösen pedig az 1925. évi párisi
nemzetközi táviróértekezlet, valamint az
1927. évi washingtoni nemzetközi rádió-
táviróértekezlet előkészítésén. Részt vett a
népszövetség által a táviró kérdéseinek ta-
nulmányozására alakított tanulmányi bi-
zottság munkálataiban is.

Elhunytá alkalmából a nemzetközi táv-íróirodát úgy az unió igazgatásai, mint a berni külföldi követségek, valamint a különböző kábel- és rádiótársaságok elhalmozták részvétnyilatkozataikkal.

A nemzetközi iroda tisztviselői, kiket ez a váratlanul bekövetkezett csapás annyira fájdalmasan érintett, úgyszintén mindazok, akiknek alkalmuk volt ezzel a legjobb szándékú s mindenkivel szemben a legszolgálatkészebb és legudvariasabb modorú úrral érintkezésbe jutniok, emlékéért hálás kegyelettel fogják megőrizni.

Páris-Bordeaux közt távbeszélő-kábel építését határozta el a francia kereskedelmi minisztérium. Az építés foganatosítására a német Siemens és Halske r.-t. kapott megbízást. Az új távbeszélő-kábel nemcsak a belföldi francia távbeszélőforgalom céljait fogja szolgálni, hanem a Páris—Strassburg, Páris—Boulogne, Páris—Le Havre, illetve Páris—Lille kábelekhöz csatlakozóan Délfranciaországnak Németországgal, Belgiummal és Angliával való távbeszélőforgalmát is hívva lesz fellendíteni.

A távbeszélő-kábel Orleans, Tours, Poitiers, Augoulême-en keresztül vezet Bordeaux-ba, mely városokban erősítő állomásai lesznek. Toursnál egy később építendő kábelellágazást terveznek Nantes-ba, ezenfelül Bordeaux-ból a kábel folytatását Toulouse-ba, illetve Spanyolországba San-Sebastianba.

A kábel építésének költségei a jóvátételi fizetések révén nyerne fedezetet. A Siemens és Halske cégen kívül Felten és Guillaume német cég is részesedik a szállításokban, a földmunkákat pedig francia vállalkozók kapják. Az egész építési munkáért és a berendezések szereléséért a francia kormánnyal szemben a Siemens és Halske cég viseli a felelősséget.

Az építés idejét két évre tervezik. Az új kábel hossza 554 kilométer. Ezen a távolságon mindenütt egységesen 202 érpárból fog a kábel állani, melyekből 122 érpár, vagyis 61 négyes 1.2 mm. vastagságú, 80 érpár, vagyis 40 négyes pedig 0.9 mm. vastagságú vörösréz huzalból áll.

A kábel fektetését 1928. tavaszán megkezdik.

A népszövetség és az európai távbeszélő hálózat. A népszövetség vizsgálat tárgyává tette, hogy mely módok állanak rendelkezésre a népszövetség vezértitkársága és a különböző országok közti táviró és távbeszélőforgalom megjavítására. A távbeszélő szolgáltatást illetően a népszövetség forgalmi bizottsága (Commission Consultative et Technique des Communications et du Transit) legutóbb egy jelentést adott ki, melyben a többi közt a következőket olvasuk:

A forgalmi bizottság a távbeszélőszolgáltatásra vonatkozó jelentését azzal terjeszti a népszövetségi tanács elé, hogy konkrét intézkedések megtételét nem hozza javaslatba, mert a távbeszélőforgalom terén a helyzet állandóan javuló irányzatot mutat.

A forgalmi bizottság útasítására a bizottság vezértitkára egyrésztől Genf, másrésztől a különböző európai fővárosok között próbabeszélgetéseket folytatott, melyeknek eredményeként a jelenlegi helyzet a következő képet mutatta:

1. Igen kielégítő összeköttetések vannak ezidőszerint egyrésztől Genf, másrésztől Páris, Berlin, Prága, Bruxelles, Hága, Kopenhága, Oslo, Stockholm között;

2. Rövidesen igen jó összeköttetések lesznek Genf és London között. (Nb. időközben már valószínűleg meg is van.)

Genf és Wien, valamint Genf és Budapest közt (a Zürich—Wien kábel üzembehelyezése 1928. tavaszára várható).

3. A többi összeköttetésekre vonatkozólag a következő megjegyzéseket találjuk:

Igen jó összeköttetésre van kilátás Genf és Róma közt, ha Chiasso és Róma közt olasz kábelösszeköttetés létesül. A svájci és olasz igazgatások közt ebben az irányban már tárgyalások folynak. Ezidőszerint egyelőre a légvezetékeken lebonyolódó forgalom lehető megjavítására törekednek.

Igen jó lesz az összeköttetés Genf és Madrid közt is, ha készen lesz a Páris—Madrid közti távbeszélő-kábel, melynek elkészülte 1930-ra várható.

Ami a Genf és Varsó közti beszélgetéseket illeti, eddig a meglévő légvezetékeken folytak kísérletek, melyek azonban nem vezettek eredményre. A Wien—Varsó közti kábel építésére ezidőszerint nem sok kilátás van. Mindazonáltal a Zürich—Wien közti kábel üzembehelyezése után Wienig kábelen, onnan Varsóig pedig légvezetéken ismét megkezdik a beszélgetési kísérleteket. Ilyen módon remélhető, hogy a Genf—Varsó közti viszonylatban 1928 tavaszán mégis sikerülni fog megérthető beszélgetéseket folytatni. Teljes eredményre azonban csak a Wien—Varsó kábel elkészülte után lehet számítani.

A Bukaresttel való távbeszélőösszeköttetések tekintetében a román igazgatás a Wiennel és Budapesttel való összeköttetés helyreállítását, valamint Bukarest és Belgrád közt kábel építését 5 éven belül tervezi. A szükséges építési költségekkel azonban a román igazgatás még nem rendelkezik.

A Belgráddal való távbeszélőösszeköttetésre az S. H. S. igazgatás közlése szerint csak akkor lehet számítani, ha az S. H. S. kábelhálózat elkészül, melyet egyelőre a következő szakaszokon terveznek: Belgrád—

magyar határ, Zagreb—osztrák határ, Belgrád—Nis. Nisen túl Bulgária, illetve Görögország felé a kábel meghosszabbítása iránt csak a bulgár és görög igazgatásokkal történő megállapodás után határoznak. Az S. H. S. királyság tehát Magyarországon, illetve Ausztrián át fog az európai kábelhálózatához csatlakozni. Az S. H. S. kábelek megépítését 4 éven belül tervezik.

A Lettországgal, Esztországgal, Finnországgal és Szovjetoroszországgal való kábelösszeköttetésekre vonatkozólag a forgalmi bizottság vezértitkárához semmi olyan információ nem érkezett, melyekből arra lehetne következtetni, hogy ezek megépítésére számítani lehetne.

Összefoglalva a fentieket, megállapítja a bizottság, hogy 1928-ban Nyugat- és Középeurópával, valamint Skandináviával a távbeszélőforgalom már teljesen kielégítő helyzetet mutat. Ugyanezen évben valószínűleg már Varsóval is lehetséges lesz távbeszélőket folytatni. 4—5 éven belül várható a Lengyelországgal, Romániával, az S. H. S. királysággal, Bulgáriával és Görögországgal való kielégítő forgalom megnyitása. Ezeknek az utóbb említett viszonylatoknak megvalósulása azonban elsősorban attól függ, hogy az érdekelt keleti, illetve délkeleti államok elő tudják-e teremteni a szükséges építési költségeket. A nehézségek tehát itt nem műszaki, hanem pénzügyi természetűek.

Az európai igazgatások számára mindenestre megnyugtató, hogy a forgalmi bizottság a fejlődés állandó jellegére való tekintettel semmiféle intézkedés megtételét sem találta szükségesnek.

A szórakoztató rádió előfizetőinek száma a legújabb megállapítás szerint az Észak-amerikai Egyesült-Államokban elérte a 6,333.950-et. Ebben a számban természetesen az Unió legnépesebb államai vannak a legnagyobb százalékban képviselve. Így Newyork állam 655.850, Pensylvánia 503.100, Illinois 468.000, California 422.100, Ohio 363.350, Texas 277.550, Michigan 271.700, Massachusetts 239.270 előfizetővel.

Ugyancsak erős emelkedést mutat a rádióelőfizetők száma Angliában is. 1927. október 31-én 2,337.000 volt a megállapított szám, egy évvel azelőtt 1,599.520, a szaporodás tehát egy év alatt 734.480. A vakok számára az elmúlt évben Angliában 10.000 díjmentes engedélyt adtak ki.

Automatikus távbeszélőközpont Kairóban. Az első egyptomi automatikus távbeszélőközpontot a londoni Siemens cég rendezte be Kairóban. Ez a távbeszélőközpont, melynek „Ataba” a neve, a kairói üzleti negyed kiszolgálását végzi, ahol a távbeszélőforgalom már igen fejlett, a kapcsolási szolgálat maga pedig igen nehéz volt, mert a város

üzleti életében öt nyelvet használnak, nevezetesen: az arabot, az angolt, a franciát, a görögöt és az olaszt. A központban tehát a használható távbeszélő kezelőnek mind az öt nyelvet értenie kellett. Az ottani igazgatásnak a személyzet felfogadásánál erre a helyzetre tekintettel kellett lennie, ami mindenestre nehezzé tette az alkalmas személyzet kiválogatását. Ilyen körülmények között az automatikus rendszerre való áttérés már csak ebből a szempontból is nem csekély előnyt jelent a régi manuális rendszerrel szemben.

Nagytávolságú távbeszélőforgalom. Szentpétervár—Moszkva—Tiflis között távbeszélő áramkört helyeztek legújabbban üzembe, mely Siemens-rendszerű áramerősítőkkel van ellátva. A légvezeték teljes vonalhossza 3500 km.

Mexikó és Canada közt 1927. november 22-én megnyílt a közvetlen távbeszélőforgalom.

A Páris—Prága közti távbeszélő kábelösszeköttetésen a forgalmat a francia és cseh kereskedelmi miniszterek az 1927. évi november hó 14-én nyitották meg.

Szórakoztató rádió a lengyel vasúton. A lengyel vasútigazgatás újabban a hosszabb lengyel vasútvonalakon rádióvevőkészülékekkel végeztet kísérleteket, melyeken az útasok szórakoztatására menet közben az európai adóállomások műsorát szólaltatják meg. A Varsó—Zyrardow vonalon végzett legújabb kísérletek alkalmával a berlini, konstantinápolyi és manthali (svéd) állomások leadásait igen jól vették. Ha a kísérletek ezután is beválnak, a vonatoknak rádióvevőkkel való felszerelését bevezetik.

Egészségügyi rádiószolgálat a belga tengeri hajókon. Belgiumban, hogy a tengeren lévő hajók betegeinek orvosi kezelését lehetővé tegyék, a hajók fedélzeti állomásai és az antwerpeni parti állomás közt (hívójele O S A), folytonos éjjel-nappali egészségügyi rádiótávíró szolgálatot rendeztek be. Ezek az „S V H” jelzésű táviratok minden más távirattal szemben elsőbbséget élveznek.

Az ilyen orvosi tanácsot kérő távirat, melyet a hajó kapitánya ír alá, elsősorban közli az antwerpeni katonai kórházzal a hajón lévő gyógyszerár felszerelésének jellegét (pl. „coffre belge”, „coffre anglais”) azután felsorolja a betegség jellegzetes szimptomáit, a beteg korát, nemét, a betegség, baleset kezdetének, illetve megtörténtének idejét, speciális betegségeknel a nyelv színét, a lélegzés, a hányás jellegét stb.

Az orvosi tanácsot kérő táviratot francia vagy flamand nyelven (kivételesen angol nyelven) kell szerkeszteni. A francia vagy flamand nyelvű táviratokra a kérő távirat nyelvén azonnal válaszolnak, az angol nyelv

vüekre csak sürgős szükség esetén azonnal és pedig franciául, majd utólag angolul.

Az egészségügyi rádiószolgálatban váltott táviratok teljesen díjmentesek.

Beszélgetési kísérletek Hamburg és Buenos-Aires között. Az 1927. évi augusztus 26-án a berlini Reichspostminisztérium kezdeményezésére drótnélküli távbeszélgetési kísérletek folytak Hamburg és az argentinai Buenos-Aires között, Hamburg és Berlin között az összeköttetés céljaira egy kábeláramkör szolgált, melyhez csatlakozóan a naueni német rádióállomás rövidhullámhosszon közvetítette a beszélgetést Buenos-Airesbe. Úgy mint az első Berlin—Buenos-Aires közti kísérleteknél a beszélgetéseket most is kitűnően lehetett hallani.

A kísérletek során Buenos-Airesben összeköttetést létesítettek az argentinai közársasági elnöknek, Dr. de Alvear-nak lakásával, akit Sauter német államtitkár a német birodalmi elnök nevében melegen üdvözölt.

Dr. Havas Ferenc.

Magyarország és Angolország között január hó 1-én megnyílt a távbeszélőforgalom. A két ország között folytatott beszélgetéseket teljesen kifogástalanul lehet hallani.

A megnyitástól számított 15 nap alatt Magyarországból 41, Angolországból pedig 35 beszélgetést kezdeményeztek. A kimenő beszélgetések 254, a bejövők pedig 154 percig tartottak.

Ritkaságok lesznek a Dessauban rekedt amerikai légiposta bélyegeiből. Mikor még komolyan tervezték, hogy egy német repülőgép fog Dessauból útrakelni az óceáni repülésre Newyork felé, a dessau postahivatal mellett külön osztályt állítottak fel azoknak a leveleknek és levelezőlapoknak kezelésére, amelyeket a német repülőgépnek kellett volna Amerikába szállítani. Mint-hogy az óceáni repülésből legalább egyhamar nem lesz semmi, a dessau postahivatal felszólítást intézett a repülőposta számára szóló levelek és levelezőlapok feladóihoz, hogy jelentkezzenek küldeményeikért, esetleges költségeiket a postahivatal megfelelő eljárás után hajlandó visszatéríteni. Minthogy a repülőposta számára feladott levelek és levelezőlapok azonban külön bélyegzővel vannak lebélyegezve, nem valószínű, hogy bárki is kártérítést fog igényelni, annál is kevésbé, mert ezeknek a repülőposta-lebélyegzéssel ellátott küldeményeknek nagy értékük lesz a bélyeggyűjtők között, mint ritkaságoknak.

Százéves temetkezési egyesület. A német birodalmi postaalkalmazottak 1827-ben alakított temetkezési egyesülete múlt év december havában ünnepelte alapításának 100-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból többek között Dr. Schätzel birodalmi postaminiszter is üdvözlő iratot intézett a német postasz-

mélyzet eme legrégibb jóléti intézményéhez. (k. j.)

A holland posta 1926-ban igen jó anyagi eredményeket ért el. Nevezetesen a befektetett tőke 5%-os kamatjának leszámításával és a táviróüzemre történt 3,296.760 forintnyi reáfizetés betudásával évvégi tiszta nyeresége 8,390.439 holland forintot tett ki. Ebből a postaüzem tiszta jövedelme 6,536.003, a távbeszélő pedig 5,151.196 hollandi forintra tehető. Ebből kivehetően Hollandiában is a postaüzem a legjövődmezőbb üzemág, míg a távirdára ott is alaposan reáfizetnek.

A tárgyévben a holland posta 2527 postahivatalt tartott üzemben. (Ugyanez évben a nálunk üzemben tartott postahelyek száma 2575 volt.)

A holland posta 1926. évben létesítette az első postaügynökségeket, melyek kezelését kísérletképen elsősorban megbízható kereskedőkre bízta. A cél az, hogy a jelentéktlenebb forgalmú postahivatalokat — takarékossági okokból — lassanként postaügynökségekké alakítsák át. Az ügynökségek a felvételi szolgálat ellátásán kívül főként értékcsökkentéssel foglalkoznak.

A közigazgatási szolgálatot 471 tisztviselő, a kezelési szolgálatot pedig 19.476 alkalmazott látja el.

Az alkalmazottak megbetegedési arányszáma, intézeti orvosok alkalmazása óta (1920.) lényegesen lecsökkent. 1926-ban ez az arányszám már 3.12% volt csak. Férfi tisztviselőkre fejenként átlag 13.10, női tisztviselőkre fejenként 13.80 betegnap esett.

A posta hirdetési iroda Hollandiában is működik, még pedig jó eredménnyel, mert 1926. évben 59.000 holland forint tiszta jövedelmet számolt el.

Különösen a postahivatalokban, a közönség csarnokában felállított személymérlegek és a reklámbélyegzők bizonyultak jó jövedelmet hozó berendezésnek.

Igen tanulságosak a hollandi postának a díjszabás mérséklésére irányuló ez évi törekvései. Nevezetesen a levelezőlap díjszabását a belföldi forgalomban 7½ centről 5 centre szállította le. Lényeges díjmérséklést léptetett életbe a belföldi express-küldeményeknél, a csomagoknál (a gyarmatokkal való forgalomban is), sőt a bérmentesítő-automaták útján feladott nyomtatványok díjából bizonyos feltételek mellett 10%-os térítmenyt biztosított.

Az amsterdami főpályaudvart érintő vilamoskocsikat 1926-ban levélgyűjtő szekrényekkel szerelték fel.

Amsterdam, Hága, Groningen, Rotterdam, Malmö, Scheveningen és Utrecht kivételével, hol naponként négyszer indítják a kézbesítőket, az egész ország területén átlag naponként csak egyszer kézbesítenek

levélpostai küldeményeket. Vasárnap — egyszer — de csupán a felsorolt városokban, szintén kézbesítenek levelet.

Nagyon jellemző a holland postaalkalmazottak becsületességére az évi jelentés adata, mely szerint az 1926. évben kezelt 10,464.270 drb érték- és ajánlottlevél közül mindössze csak 89 levelet kártérítettek s a 89 eset közül 83 levelet a külföldi és csak 6 levelet a belföldi igazgatás terhére.

Viszont a 7,600.000 drb csomagból mindössze 354 veszett el és 422 sérülési esetet tárgyaltak (ebből is külföldre esett 120 csomag elveszés és 169 csomag sérülés).

Megállapítja a jelentés, hogy ezer táviratra átlag csak 6 drb sürgős távirat esik, míg 1919-ben ezerre 40 sürgős távirat esett. E körülményből a közönség posta iránti bizalmának növekedését olvassa ki az évi jelentés.

Megtudjuk az évi jelentésből, hogy Hollandia legtöbb városi távbeszélőhálózata eddig magánkézen volt. A holland posta lényeges anyagi áldozattal most igyekszik ezeket a városi távbeszélőhálózatokat magához váltani. Amsterdam, Hága és Rotterdam távbeszélőhálózatát azonban még mindig magántársaság kezeli. Ezeknek a központoknak külföld felé irányuló beszélgetéseinel azonban már is a holland posta szerepel, mint közvetítő. (k. j.)

A levélhordók túlterhelését enyhítendő érdekes és figyelemre méltó újítást vezetett be a münsteri postafőigazgatóság a Münster 1. sz. hivatal kézbesítő körzetében.

A kézbesítők — a forgalmasabb (kereskedői) körzetekben — legtöbbször azért nem képesek egyedül ellátni szolgálatukat, mert az egyes kézbesítő körútra kiosztásra került anyagot, azok súlyára, avagy terjedelmére tekintettel nem bírják egyszerre magukkal vinni. Illetve, ha azt ki is viszik, annyira kifáradnak a körzet távolabbi részébe szóló anyag vitelében, hogy legtöbbször már maga az anyag kimeríti testi erejüket.

Ezen segítő, a forgalmasabb kézbesítő körzet különböző pontjain, főleg középületek, pénzüzetek e célra átengedett előcsarnokában 55 cm. széles, 30 cm. mély és 38 cm. magas, biztosított szekrényeket helyeznek el a falra erősítve, — mely szekrény 3 kulcsa közül egy a körzet levélhordónál, egy az anyagot széthordó járatkísérőnél, a harmadik pedig a kézbesítő hivatalnál van tartalékban.

A kézbesítő csak annyi anyagot visz magával, amennyit rossz idő esetén is záros táskájában kényelmesen elzárhat. A körzet további részébe szóló s megfelelően rendezett anyagot a kézbesítő hivatal autójáratl, külön lezárt táskájában küldi ki és helyzeti el a megfelelő helyeken felszerelt

gyűjtőszekrényekben, hol az anyag lelkiismeretesen elzárva várja a kézbesítőt.

Mikor a kézbesítő körútjában a gyűjtőládához ér, azt saját kulcsával felnyitja, az ott talált teli táskát a saját kiürült táskájával felcserélve, folytatja kézbesítő körútját.

Nekünk is fontolóra kellene vennünk vajjon a most külön zsákokban a reggeli járatl a kézbesítőre bízott anyagot nem lehetne-e a Münsterben bevált rendszer bevezetésével, erőt és időt megtakarítva, a mainál előnyösebben célhoz juttatni s ezzel néhány tartalék kézbesítő beállítását nem lehetne-e megtakarítani. (k. j.)

A postai szakoktatás eredményességének feltételeiről egyik német szaklap újabb hosszabb cikksorozatot közölt. A tanulmány végeredményében bizonyos tételeket állított fel külön az előadó szaktanárookra, s külön a szaktanfolyamok hallgatóira nézve. Nevezetesen az eredményes szakoktatás előfeltétele a cikksorozat szerint az lenne, hogy

1. az előadó tanárnak álljon elegendő idő rendelkezésére, hogy lehetőleg minden idejét és erejét a tanításnak s ahhoz való előkészületnek szentelhesse. Ehhez tartoznék a postai újításoknak a helyszínen, a gyakorlatban való tanulmányozása és a kezelőhivatalok állandó látogatása. Ebből viszont az következik, hogy a tanfolyam tanára lehetőségig csak tanulással és tanítással foglalkozzék. (Felfogásunk szerint a tanárnak nem szabad a hivatalos életből kikapcsolódnia. Szerk.)

2. az előadó tanárt a tárgyhoz tartozó szakművekkel hivatalból kellene ellátni;

3. kívánatos a szigorú oktatási terv felállítás, melyben az előadásra váró anyagot a megfelelő számú órákra előre fel kell osztani és a tantervet feltétlenül be is kell tartani;

4. a tanártól feltétlenül meg kell követelni, hogy tárgyát ne könyvből vagy jegyzetből olvassa, hanem szabadon adja elő; előadás közben az anyag szemléltető ismeretetésére kell súlyt helyezni;

5. eredményes oktatáshoz szükséges szemléltető és összehasonlító táblákat, helyesen és helytelenül felszerelt mintaküldeményeket, kitöltött nyomtatványmintákat, stb. hivatalból kell beszerezni és a vidéki oktatás céljára is ilyen mintagyűjteményeket állandóan raktáron kell tartani s végül

6. az ismétlésre, írásbeli gyakorlatokra, tanfolyamversenyekre súly helyezendő.

A tanítvány részéről a szakoktatás eredményének biztosíthatása céljából kívánatosnak jelzi a tanulmány, hogy

1. a hallgató a tanfolyam tartamára legalább nagyjából a szolgálatlól mentesítették;

2. a megfelelő eredményt felmutatni nem tudó hallgatókat a tanfolyamból ki kell zárni;

3. a csak gyenge eredményt felmutató hallgatók részére lehetőleg külön tanfolyamokat kell berendezni;

4. a hallgatók minden taneszközzel hivatalból láttassanak el és végül

5. a tanfolyam végén rövid záróvizsgát kell megkövetelni, melyről írott bizonyítványt kell kiszolgáltatni. (k. j.)

Telefonösszeköttetés Európa és Amerika közt. Az International Telephon and Telegraph Company közlése szerint a vállalat a legközelebbi jövőben megkezdheti az új európai kábel lefektetését. Az új kábelvonalon különleges új találmány segítségével rendszeres telefonbeszélgetések folytathatók Európával. A vállalat a következő évben telefonkábeleket akar lefektetni a délamerikai tengerben is, hogy megvalósítsa a közvetlen telefonforgalmat Észak és Délamerika között.

Megkezdődik Berlin és Newyork között a szikratelefon. A Berliner Tageblatt közli, hogy a tárgyalások a német, a hollandi és az angol postaigazgatósággal befejezés előtt állanak a berlin—newyorki szikratelefonozás rendszeresítése céljából, amely egyelőre kénytelen igénybe venni a londoni közvetítést. Egy háromperces szikratelefonbeszélgetés Berlin és Newyork között 16 fontba fog kerülni. Később, valószínűleg még ezen a tavaszon kipróbálják a szikratelefonozást Berlin és Buenos-Aires között.

Telefon Amerika és az európai államok között. Az amerikai posta- és telefonigazgatóság legközelebb tárgyalni fog az angol postaigazgatósággal abban a kérdésben, hogy az Anglia és Amerika között jelenleg fennálló telefonszolgálatot az európai kontinensre is kiterjesszék. Állítólag már több európai állammal sikeres próbabeszélgetéseket folytattak és most csak az angol postaigazgatóságtól függ, hogy mikor kezdik meg a tényleges telefonszolgálatot Amerika és az európai kontinens államai között.

Hat millió német hallgat már rádióelőadást. Németországban a bejelentett rádiók száma 1927. évi december hó 31-ig 2,010.000-re emelkedett, tehát már meghaladta a két milliót. Számításaik szerint, ha minden engedélyezett rádióra csak három személyt számítanak, akkor már több mint hatmillió ember hallgatja Németországban a rádióelőadásokat.

Ausztriában is állandóan nő a rádióelőfizetők száma. Múlt év december hó 1-én 287.197 volt a bejelentett rádiók száma. Minthogy a rádió iránti érdeklődés mindjobban fokozódik, számítanak arra, hogy még a f. év elején elérik a 300.000 előfizetői számot.

Az angol Chelmsford rövidhullámú adóállomás (hívójele: 5 S W) naponta 13 óra 30 perctől 14 óra 30 percig és 20 órától 01 óráig 24 m hullámhosszal dolgozik. A megjelölt időben Daventry rádióállomás műsorát közvetíti.

Amatőrök figyelmébe! Jáva szigetén Bandoeng-ben felállított Studio-Radiodienstes közép-európai időben számítva 14 órától 17 óráig már hosszabb idő óta ad rádióműsort 17 m hullámhosszon. Ez az állomás egész Európában, de különösen Angliában kitűnően hallható. A társaság felkéri a rádióbarátokat, hogy megfigyeléseik eredményét szíveskedjenek velük közölni.

Az adóállomás a jávai nagy adó mellett Malabár-ban van felállítva.

Az állomás vétele nemcsak technikai szempontból érdekes, hanem a műsor is nem mindennapi élvezetet nyújt, mert az részben eredeti keleti és jávai muzsikából van összeállítva.

Európa új rádióállomásai. Az 1928. évben több új adóállomás fogja működését megkezdni, illetőleg már meglévő állomást fognak nagyobb teljesítményű állomásra átalakítani. Az új adók közé fog tartozni a többek között Budapest 20 kilowattos állomása, Irországban Ahtlone 30 kilowattos állomása, Jugoszláviában Ljubljana 5 kilowattos adója. A jugoszlávok terveznek ezenkívül egy ugyancsak 5 kilowattos adóállomást Belgrád részére is.

Ezeket kívül a németalföldi Huizen rádióállomás 5 kilowattos teljesítményének fokozását tervezik.

A Wien-Aspern repülőtéri rádióállomást új és fontos újításokat magában foglaló adó- és vevőberendezéssel szerelik fel. Dr. Schürff kereskedelemügyi miniszter kijelentése szerint az új állomással kapcsolatban a légiforgalmi rádió területén jelentékeny újítások előtt állunk. A 85 m magas oszlopokra helyezett antennahálózat már készen áll. E legmodernebb berendezésű állomás felépítése 450.000 Schillingbe kerül és körülbelül f. év február havában fogják üzembehelyezni.

A délafrikai szórakoztató rádió fejlődése. Amikor néhány hónappal ezelőtt a délafrikai rádiótársaság az „African Broadcasting Co.” a rádióüzemet átvette, csak 11.000 előfizetője volt, míg most már 14.000 a rádióelőfizetők száma. Dacára a szigorú rendszabályoknak, a be nem jelentett titkos állomások számát, még mindig legkevesebb 8000-re becsülik.

Miután az egész rádióüzem most már az „African Broadcasting Co.” kezében van, a szórakoztató rádió jelentékeny fejlődésére számítanak. Már is elhatározták, hogy Johannesburgban egy 20 kilowattos új adót fognak felállítani.

Teész Frigyes.

A tengerentúli rádió-távbeszélőrendszer. A drótnélküli tengerentúli távbeszélőberendezés 1927. január 7-én helyeztetett üzembe s azóta London (Anglia) és New-York (Egyesült-Államok) között rendszeresen és teljes sikerrel bonyolítja le a távbeszélőforgalmat. Ez az egyedüli, a maga nemében páratlan berendezés, mely ilyen hatalmas távolságok között kifogástalanul működik.

Az óriási teljesítőképességű berendezést az American Telephone & Telegraph Company mérnökei az angol posta és az International Standard Electric Corporation mérnökei közreműködésével tervezték és dolgozták ki. Ehhez a berendezéshez a

Rugby-ben létesített angol adóállomáson felszerelt készülékeket, — az árbócok, antenna és áramtelep kivételével, — a Standard Telephones & Cables, Ltd. londoni telepén gyártották.

Már az első héten több, mint 135 beszélgetést bonyolítottak le ezen a készüléken, amely jelenlegi állapotában a kísérletezéseken túl van s a kereskedelem és ipar fontos tényezőjévé vált.

A távbeszélőszolgálatot ezen a berendezésen keresztül Anglia és az Egyesült Államok minden része, valamint Kuba között szintén rendszeresítették. A leghosszabb ezek között a London—San-Francisko és a London—Havanna közötti összeköttetés.

H I R E K.

Dimény Mózes postafőigazgatót, a posta-vezérigazgatóság táviró, távbeszélő és rádió üzleti és kezelési osztályának vezetőjét a grenoblei egyetem, a francia nyelv terjesztéséért s különösen azokért a szolgálatokért, amelyeket az egyetemnek tett, *levelező tagjává* választotta.

Ez a kivételes kitüntetés, mely a magyar posta egyik vezető tisztviselőjét érte, érdekes megnyilvánulása a francia tudományos világ megváltozott felfogásának, mely szakítva a már szinte hagyományos gyűlölködés politikájával, szellemi kapcsolatot keres a magyarokkal.

Annál értékesebb ez a kitüntetés, mert Dimény főigazgató grenoblei tartózkodása alatt minden alkalmat megragadott arra, hogy a magyar viszonyokat és a magyar álláspontot az ottani intelligenciával megismertesse. Hogy a bennünket ért példátlanul álló igazságtalanság szóvátétele s a Magyarországról elterjesztett tendenciózus hamis hírek megcáfolása után megérkezett a francia egyetemnek az oklevele, élénk bizonyítéka annak, hogy a közvetlen érintkezéssel sikerült barátokat szerezni a magyar ügynek.

A kitüntetéshez szívből gratulálunk.

Rendkívüli tanárok a postatisztképző-tanfolyamon. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter dr. Kovács József és dr. Nagy Sándor m. kir. postatanácsosokat a postatisztképző-tanfolyam rendkívüli tanárává nevezte ki.

Még egyszer a fekbérről. (Válasz a beérkezett hozzászólásokra.)

Olvasóink érdeklődésének örvendetes jele, hogy egyik-másik cikkünk megfelelő visszhangot vált ki, sőt az érdeklődők fáradságot vesznek a felvetett kérdések megvitatására is. Így lapunk multévi első szá-

mában közölt „A fekbér” című cikk különösen a kezelési hivatalok részéről több oldalról hozzászólást váltott ki, sőt egyesek több, a cikkben nem tárgyalt gyakorlati esetre nézve is tájékoztatást kértek.

A feltett kérdésekre a cikkírónak következő észrevételei szolgáljanak felvilágosításul:

1. Mindenekelőtt a cikk szövegébe csúsztott két értelemzavaró sajtó-, illetve tollhibára kell az olvasóink figyelmét felhívni. A fekbérről közölt első példánál március 24-től 28-ig terjedő 6 napról van szó, holott 24—28-ig csak 5 nap van. Így tehát a fekbéreköteles napok számát ebben a példában 6-ról 5-re kell helyesbiteni.

2. A felhozott 6-ik példának második bekezdésében többek között azt mondja a cikk, hogy a hivatal külkézbesítő körzetébe, illetve idegen községbe tartozó csomagoknál, — amennyiben ily helyekre egy héten legalább hatszor *van* kézbesítés, — 14 napban állapítja meg a fekbérmentes napok számát. Minthogy a P. Ü. Sz. 86. §. 2. pont c) bekezdés szerint a 14 napi fekbérmentes idő csak az esetre állapítható meg, ha az illető helyen hetenként legalább hatszor *nincs* kézbesítés, a cikk idézett mondatában a „*van*” szócskát értelemszerűen a helyes „*nincs*” szócskával kell pótolni.

3. Egyik kincstári hivatal vezetője e cikk kapcsán azt a megjegyzést tette, hogy hivatalánál a fekbérekét az ott közölt példákkal ellentétben, de a kincstárra nézve előnyösebben számíttatja fel és szedeti be a címzettekétől. Kérdése az volt, vajjon a P. K. U. 2. §. 2. bekezdésében, illetve a P. R. T. 1927. évi 52-ik számában közölt 48.118. számú rendelet 4. bekezdésében a hivatalvezetőknek biztosított helyi intézkedési jog alapján, helyesen jár-e el, ha a

cikkkel ellenkező eme gyakorlatot továbbra is fentartja?

A feltett kérdésre a válasz: határozott „nem”.

A P. K. U. idézett rendelkezése ugyanis csak azzal a joggal ruházta fel a hivatalvezetőket, hogy a szolgálat ellátásánál — teljes felelősségük fenntartása mellett, — a kezelt küldemények biztonságát nem érintő — egyszerűsítéseket és könnyítéseket eszközölhetnek. Ez az engedély — a dolog természetéből kifolyólag — nem jelentheti azt, mintha a hivatalvezetők most már egyes konkrét esetekben, üzletszabályaink, avagy díjszabásaink tételes rendelkezéseivel ellentétes álláspontra is helyezkedhének. Már pedig kétségtelen, hogy a fekbérek mikénti számítása a P. Ü. Sz. 83. §-ában pontosan körvonalazott és eldöntött, díjszabással összefüggő kérdés. Ezt tehát hivatalonként különféleképpen szabályozni ezután sem állhat a hivatalvezetők jogában.

4. Egy másik kincstári hivatal által felvetett kérdés már bonyolultabb. Itt arról van szó, hogy a P. R. T. 1927. évi 26. számában 7264. számú rendelet 1. pont 2. bekezdése *csomagkézbesítő kincstári postahivatalokra* kimondja, hogy abban az esetben, ha a csomag és szállítólevél ugyanazon a napon érkezik be, az érkezés alkalmával a szállítólevél hátoldalát csak egyszer kell bélyegezni. Ugyan e rendelet 13. pontja pedig kimondja, hogy a csomagokat házhöz kézbesítő hivatalok azokat a szállítóleveleket, melyeket a kézbesítők körútjuk befejeztével kézbesítetlenül visszahoztak, de amelyeket a következő napok valamelyikén újabb kézbesítésre a kézbesítőknek kiadnak, minden alkalommal, mikor azokat újból kiosztják, a hátoldalukon helyes kelti bélyegző lenyomatával újból el kell látni.

Ilyen módon könnyen előállhat, mint a hogy a csomagot házhöz kézbesítő érdeklődő kincstári hivatalnál tényleg elő is állott az az eset, hogy noha a kérdéses szállítólevél a csomaggal együtt futott be, de mert a csomagot valamely okból több napon át újból és újból ki kellett osztani kézbesítésre, mikorára a csomag tényleg kézbesített, a szállítólevél hátoldalán egyetlen (az érkezési) bélyegzőlenyomat helyett, több bélyegzőt lehetett látni.

Csomagot háznál kézbesítő kincstári hivataloknál (vidéken) a fekbért nem kapja megterhelésbe a kézbesítő, hanem a megfelelő összeget a szállítólevél hátoldalán levő betűzőlenyomat és a kézbesítési nap dátuma közötti különbség alapján a kézbesítő szedi be és a körut befejeztével, leszámolás alkalmával portójegyen ragasztja fel a szállítólevél hátoldalán.

A felszólalás szerint most már megtör-

ténhet az, hogy a január 9-én a szállítólevéllel egyszerre befutott csomagot (melynek szállítólevelén tehát egyetlen érkezési bélyegzőlenyomatot alkalmazott a leadó) valamely okból — tegyük fel — csak január 16-án kézbesítettek címzettjének, noha a kézbesítő közben kétszer is kivitte körútjára. A január 16-iki leszámolásakor tehát e csomag szállítólevelének hátoldalán négy bélyegzőlenyomat volt olvasható; január 9. (érkezési) és január 10., 12. és 16-iki (annak a további három napnak bélyegzője, mikor a csomagot a leadó újból kiosztotta kézbesítésre). A csomag kézbesítésekor a kézbesítő fekbér címén négy napi fekbérnek megfelelő portójegyet ragasztott fel. Felülvizsgálatnál megállapították, hogy a fekbérlerovás téves, mert 1 nappal kevesebb fekbér van a szállítólevél hátlapján leróva. A kézbesítő azzal védekezett, hogy a január 9. és január 10-iki betűzőlenyomatról úgy vélekedett, hogy az első a szállítólevél, a másik a csomag beérkezésének dátumát jelenti. Innét a tévedés.

A kérdést felvető kincstári hivatal azután elmondja, hogy ha ennek a szállítólevelnek csomagja tényleg később érkezett volna be, mint a szállítólevél, amikor tehát a szállítólevelet az érvényes rendelkezéseknek megfelelően most is két érkezési bélyegzővel kellett volna ellátni (9-én a szállítólevél beérkeztek, és például 10-én, ha a csomag 10-én fut be) s az adott esetben — szokásszerűen — a szállítólevél hátlapján látható első bélyegzőlenyomat dátumától számítva a fekbért, — eljárása a címzettek károsítására is vezethetett volna, mert ez esetben viszont a megengedettnél 1 nappal több fekbért szedett volna a címzettől.

A felszólaló hivatal azt véli, hogy az a rendelkezés, mely a csomaggal együtt beérkező szállítólevelnek kétszer egymás mellett azonos bélyegzőlenyomattal való ellátását eltörölte, — a most tárgyalt eset tanúsága szerint — a fekbérfelszámítás helyességét illetőleg vitákra, sőt felszólalásokra adhat okot s éppen ezért a régi gyakorlat visszaállítását, tehát annak elrendelését tartaná helyesnek, ha — a postamesteri hivatalok mintájára a csomagot házhöz kézbesítő hivatalok is újból kötelesek lennének a csomaggal együtt beérkező szállítólevelet érkeztetéskor kétszer, érkezési bélyegzővel ellátni.

Tény az, hogy a kérdést felvető hivatal által felhozott eset a gyakorlatban — szörványosan ugyan — de előfordulhat. Ez azonban még egyáltalában nem jelentheti azt, hogy a nagy forgalmat lebonyolító kincstári hivatalok a csomaggal együtt beérkező szállítólevelet — az összes érkezés 80—90 százalékát — e néhány eset miatt

— újból két bélyegzőlenyomattal érkeztessek.

Az adott esetben, — ha ez alapon valahol egyáltalában vitássá válik a fekbér felszámításának helyessége, — az átvevőkönyvből a csomag beérkezési napja kétségtelenül ellenőrizhető. De legtöbb esetben maga a kézbesítő is emlékezni fog, hányadszor vitte ki a csomagot. Avagy ily esetben a leadó meg is jelölheti az első bélyegző lenyomatot, mint érkezési bélyegzőt valamely jellel. Szóval megfelelő óvatossággal minden hivatal megelőzheti hasonló probléma felmerülését. De semmiesetre sem volna helyes az esetleges viták megelőzése kedvéért valamennyi kincstári hivattalal újból időrabló bélyegzést végeztetni. (k. j.)

A postai készpénzforgalom csökkentése. Az általános közgazdasági érdek azt kívánná, hogy különösen a postai készpénzforgalomból az effektív pénz, mint fizetési eszköz, a lehető legnagyobb mértékben kiküszöböltessék.

A készpénzforgalom csökkentése érdekében a m. kir. posta már több üdvös intézkedést tett, amelyek azonban inkább azokra a postai pénzekre vonatkoznak, amelyek a postahivataloknál feleslegként mutatkoznak, illetőleg beszolgáltatásra várnak.

A postai szolgálat keretében teljesítendő kifizetéseknél az effektív pénz kiküszöbölése ez ideig szinte lehetetlennek látszott. Épen ezért, közgazdasági szempontból nagyjelentőségű és a pénzkímélő forgalom terén új korszak kezdetét jelenti a postavezérgazgatóságnak az a legújabb intézkedése, hogy a Magyar Nemzeti Bank fiókjintézeteinek székhelyén levő állami hatóságok és hivatalok részére esedékes illetmények csoportos kifizetését, valamint a postai pénzforgalomba bekapcsolt, ugyancsak a Magyar Nemzeti Bank fiókjintézeteinek székhelyén levő pénzintézetek által igénybe vehető postai pénzek kifizetését, a gyűjtőpostahivatalok f. évi január hó 1-től kezdve, ne effektív pénzben teljesítsék, hanem az érdekelteknek készpénz helyett, a m. kir. postának a Magyar Nemzeti Banknál levő giro-számlája terhére kiállított ellátmány-csekket szolgáltatassanak ki.

A kifizetéseknek ez az új módja annál érdekesebb, mert a postatakarékpénztári csekkfizetési utalványon kiutalt állami illetmények összegéről kiállított ellátmány-csekket, a csekkfizetési utalvánnyal együtt, a gyűjtőpostahivatalok házhoz kézbesítik. A kézbesített, illetve készpénz gyanánt átvett ellátmány-csekk alapján az illető hatóság vagy hivatal a Magyar Nemzeti Bank helybeli fiókjintézeténél az esedékesség napján oly pénzcímletekben veheti fel a kiutalt összeget, mint amilyenekre a saját kebelében eszközözendő kifizetéseknél szüksége van.

Ha figyelembe vesszük, hogy eddig az ál-

lami illetmények kifizetésére szükséges összegeket, mint ellátmányt a gyűjtőhivatalok a kifizetés esedékességét megelőzően 2—3 nappal előbb a Magyar Nemzeti Bank fiókjintézeteitől felvették és hogy a felvett összegek a kifizetésig a gyűjtőpostahivataloknál gyümölcsötlenül heverték, illetve a közgazdaság vérkeringéséből kivonattak, bizton remélhetjük, hogy ennek az újszerű fizetési módozatnak a közgazdaságra nézve üdvös hatása nem marad el. A gyűjtőpostahivatalok pedig nagy összegről kezelésétől, illetve többszöri megszámlálásától és kézbesítésétől mentesülnek.

A kifizetéseknek ez a módja egyelőre csak vidéken van rendszeresítve. Ennek a rendszernek Budapesten való rendszeresítése is tervbe van véve, azonban tekintettel Budapest nagy területére és az itteni kézbesítés speciális voltára, a csekkkel való fizetés előtt az érdekeltek hatóságokkal és hivatalokkal tárgyalást kell folytatni.

A postavezérgazgatóságnak fent ismertetett intézkedése a postai kifizetéseknek csekkkel való teljesítésére az első lépést jelenti. Reméljük, hogy a fejlődés ezen a téren sem fog elmaradni. *Dr. Veres János.*

A „**M. kir. postai jóléti alapítvány**“ kezelési bizottsága f. évi január hó 17-én ülést tartott. Ezen az ülésen a bizottság a szentendrei üdülőtelep teljes befejezéséhez még szükséges munkálatoknak, nevezetesen a vízvezetéknek, a csatornázásnak, valamint a villanyvilágításnak létesítését határozta el s az ezekkel felmerülő kb. 6500 P költségnek a folyósítását engedélyezte. Hozzájárult továbbá a bizottság a szükséges bútorzat és berendezési tárgyak beszerzéséhez is, amivel az üdülőtelep 40 személy befogadására válik alkalmassá. Tárgyaltatott a balatonalmádi üdülőtelep és a hévízszentandrási gyógytelep továbbfejlesztésének lehetősége s minthogy kilátás van arra, hogy az említett telepeken való új építkezéssel felmerülő költségek fedezetéről a jövőben gondoskodás történhetik, a bizottság az előzetes tervezési munkáknak folyamatba tételét rendelte el. Tudomásul vette a bizottság, hogy segélyezésre az 1927. évi november hónapban 1286 P, december hónapban 2152 P fordított, míg temetési segélyek fejében 5393, illetve 5991 P fizetett ki. Az 1927. év egész folyamán segélyezésre 16.420 P 87 fillér, temetési segélyre 61.691 P 06 fillér került kifizetésre.

Hősi halottaink emlékművének fényképe elkészült. A „Postás Jólét“ annakidején közölte, hogy a világháborúban hősi halált halt postaalkalmazottak emlékművének fényképezése ügyében elsőrendű fényképpésszel tárgyalást folytat, hogy az emlékmű sokszorosított fényképét a megnyilatkozott kívánsághoz képest, a postahivatalok

és egyesek is, kegyeletos emlékként megszerzhessék.

Allamtitkár Ur Öméltósága hozzájárulásával értesítjük a m. kir. postahivatalokat és a személyzetet, hogy a kiválóan sikerült fényképek szép kivitelben, 50/60 cm. terjedelemben elkészültek és Brunhuber Béla fényképésznél (Budapest, VIII., Baross-utca 61.) 10 pengő árban megrendelhetők.

Minthogy a szóbanforgó fényképek alkalmasak arra, hogy a hősi halált halt karterársaink, a világháború megdicsőült martirjai iránt érzett hálát és kegyeletet bennünk ébren tartsák és a hivatalok ünnepélyes alkalmakon mementóul szolgáljanak arra, hogy válságos, nehéz időkben miként kell a hazát híven és önfeláldozással szolgálni, a fényképek megszerzését úgy a hivataloknak, mint a karterársaknak a legmelegebben figyelmükbe ajánljuk.

A vidéki megrendeléseket legcélszerűbb hivatalonként végezni, amikor is csomagolási költség fejében hivatalonként még 1 P 50 fillér számíttatik fel.

Péter Albert kitüntetése. Kormányzó Úr Öfoméltósága Péter Albert II. osztályú postaszakaltisztnek, a Magyar Postaaltisztek Országos Egyesülete elnökének negyedszadon át kiválóan teljesített szolgálata elismeréséül az V. osztályú Magyar Érdemkeresztet adományozta.

Demény Károly államtitkár, vezérigazgató Péter Albertnek január hó 22-én ünnepélyes keretek között adta át a kitüntetést.

Városi távbeszélőhálózatok tervezése. Az Ericsson Review legutóbbi száma a fenti címmel igen áttekinthető módon foglalja össze a városi hálózatok tervezésénél szem előtt tartandó irányelveket. A terv kidolgozásnál elsősorban a lakók számára és ezeknek évenkénti szaporodására kell figyelemmel lenni, azonkívül meg kell állapítani, hogy a fejlődés folyamán különböző időben hány lélekre esik egy távbeszélőállomás. Kis és középnagy hálózatokban ez a szám normális körülmények között 20-ra tehető.

Minthogy a lélekszám szaporodása egyik alapja a tervezésnek, meg kell állapítani egy időpontot, ameddig a hálózat befogadóképességének kielégítőnek kell lennie. Ez főként az elosztó kábelhálózatra vonatkozik, a törzskábelhálózat a fejlődési folyamat alatt a szükséghez képest könnyen bővíthető. Egy ilyen időközt 5—10 évre, sőt a tömbcsatornákra vonatkozólag még hosszabb időre lehet felvenni a rendelkezésre álló tőkének és a helyi viszonyoknak figyelembevételével. Az első kiépítést gazdaságossági szempontokból célszerű hosszú időre tervezni, mert ezáltal a beruházási költségek aránylag nem túlságosan növekszenek. A lélekszámnak, amelyet a város a meg-

adott időpontban el fog érni, valamint az egy távbeszélő állomásra eső lélekszámnak ismerete alapján a következő a tervezéshez szükséges adatokat állapítjuk meg. Ha a lélekszám „A” az egy távbeszélő állomásra eső lélekszám pedig „B”, akkor

1. a tervezett állomásoknak a száma (C) = A/B.

2. A szükséges törzskábel érpárszámot (D) a tapasztalatok alapján 30%-al nagyobbra kell venni, mint az előfizetői állomások várható számát, tehát „D” = 1.3 C. Azaz = 1.3 A/B.

3. Az elosztóhálózat érpárszáma E, a tapasztalatok alapján a törzskábel érpárszámhoz úgy viszonylik, mint 4 a 3-hoz, tehát E = 4/3, D = 1.75, C = 1.75 A : B.

4. Az elosztópontok számának (F) és ezek kapacitásának (K) megállapításánál a helyi viszonyok és a szabványosított anyagok figyelembevételével a megfelelő kapacitást felvesszük úgy, hogy az elosztópontokban úgy a fő- mint az elosztóvonalak részére hely a 3 a 4 aránynak megfelelően rendelkezésre álljon. A szükséges elosztópontoknak a száma (F), tehát

$$F = \frac{E+D}{K} = 3 \frac{C}{K} = 3 \frac{A}{B.K}$$

5. A hivatalból kiinduló tömbcsatorna-nyílások száma (G) a törzskábelek érpárszámától (KK) függ.

$$G = \frac{E}{K.K} = 1.75 \frac{C}{K.K} = 1.75 \frac{A}{B.K.K}$$

Az így meghatározott nyílásszám, az elosztókábelek befogadására is elegendő.

Az elosztópontok körül kristályosodik ki úgyszólván a teljes hálózat, ezért tehát számuk és helyük gondos mérlegelés után úgy állapítandó meg, hogy minden átalakítás nélkül a hozzájuk tartozó városrészt el tudják látni. Ehhez viszont nagyon gondos fejlődési tanulmányra van szükség.

A hivatal helyét az előfizetői állomások eloszlása szabja meg a gazdaságosság és az üzembiztosság követelményeinek figyelembevételével.

Az 5. alatt megállapított kábelnyílásszámot az elosztópontok által megszabott irányoknak megfelelőleg kell szétosztani a rendelkezésre álló tömbcsatorna típusok adta lehetőségeknek megfelelően. A keresztmetszet a központtól eltávolodva csökken. A tömbcsatorna iránynyomát lehetőleg egyenesen tűzzük ki, hogy ennek következtében a főkábelek rövidek lehessenek. Villamosvasútak mentén tömböt lehetőleg ne fektessünk az elektrolízis okozta károknak megakadályozására.

A törzskábelek az első kiépítésnél csak a tényleges szükségletnek megfelelő számú érpárral építtessenek meg, ami által elér-

jük, hogy a törzskábelhálózatba nem kell túlságosan nagy tőkét investálni, a törzskábelhálózat bővítése a végkapacitáson belül aránylag olcsón eszközölhető.

Az elosztó kábelhálózatot ezzel szemben a teljes kapacitással kell megépíteni. Az elosztóhálózat kábeljei a lehetőség szerint a törzskábeleik tömbcsatornáiba húzandók be, amennyiben azonban a kábelhosszokban lényeges megtakarítás érhető el, külön elosztócsőhálózat, illetőleg légkábel iránynyomok megépítése is tervbe vehető.

Az elosztópontoktól az előfizetők felé vezető kábelkkel (legfeljebb 10—20 érpárosak) lehetőleg meg kell közelíteni az előfizetői állomásokat, hogy a csatlakozó előfizetői vezetékek rövidek legyenek.

Ha a rendelkezésre álló tőke nem is elegendő a terv teljes megvalósítására, a kábelelosztópontok számát csökkenteni nem

célszerű, inkább a tömbcsatorna és az elosztóhálózatban kell ilyenkor redukciónkat eszközölni.

Az előfizetői vezeték vagy teljesen kábelben vagy részben légvezetékben épülhet. Ez utóbbi megoldás, minthogy nem tökéletes, csak abban az esetben választható, ha az állomások ritkán beépített területre oszthatók el.

A tervezésnél figyelemmel kell lenni arra, hogy a hálózat a megszabott ideig tényleg elegendő legyen a szükségletek kielégítésére. Az első kiépítésnél való takarékoskodás csak látszólag csökkenti a költségeket, mert az utólagos bővítések csak nehezen illeszthetők be jól a hálózatba és amellet mindig többbe kerülhet, mint amennyibe a megfelelő első kiépítés került volna.

Gianone Ottó.

Könyvszemle

Dr. Hencz Lajos új könyve. Az Országos Postás Zene- és Kultur-Egyesület kiadásában megjelent Dr. Hencz Lajos postatanácsosnak a m. kir. posta üzemi tisztviselői szaktanfolyamának hallgatói számára írt „Jogi Ismeretek” című munkája.

A fáradságos munkával, erős jogi érzéssel és szaktudással összeállított mű szakoktatásunknak erős támasza lesz, épen ezért megérdemli, hogy azzal részletesebben foglalkozzunk.

Elsőrendű szolgálati érdekek megkövetelik, hogy üzemi tisztviselőink az intézetnél szükséges jogi ismereteket megszerezhessék. Ennek a célnak az elérésére keresve sem lehetne alkalmasabb munkát találni Dr. Hencz könyvének, amely telve van invencióval s amely stílusban, célkitűzésben, rendszerben és feldolgozásban egyaránt kiváló.

Az új könyv a vonatkozó forrástanulmányok alapos ismeretével és lelkiismeretes felhasználásával, a lehető legnagyobb részletességgel tárgyalja a jogi és szervezeti szabályokat. Négy főrésze oszlik:

Az I. rész a magyar állam alkotó elemeivel, a magyar nemzettel, az állam területével és a magyar joggal; a II. rész a magyar állam szerveivel, a királlyal, az országgal és a felelős minisztériummal; a III. rész az ország kormányzásával, a központi kormányval, az önkormányzattal és annak szerveivel, az állampolgárok jogaival és kötelességeivel; a IV. rész a magyar posta-, távirda- és távbeszélő kormányzásával, az intézet jogaival és kötelességeivel, intéző és végrehajtó szerveivel, büntetőjogi védelmé-

vel, végül a személyzettel, annak jogaival és kötelességeivel foglalkozik. Ez az utóbbi rész különösen értékes és figyelemre méltó, amennyiben behatóan tárgyalja a posta különleges jogát és jogviszonyait, úgy hogy azt minden szakember haszonnal olvashatja.

Nagy érdeme még Dr. Hencznek, hogy a közismerten nehéz és fárasztó anyagot úgy dolgozta fel, hogy azt kevés fáradsággal könnyen el lehet sajátítani.

A tárgyalt anyagnak az étellel való összekapcsolása szerzőnek erős gyakorlati érzékét igazolja. A magyaros, közvetlen, világos, könnyen érthető, sőt egyenesen élvezetes stílussal megírt gyakorlati kézikönyv iskolapéldája a modern tankönyvnek.

Hencz könyvét, egyébiránt a vasúti tisztképzőtanfolyamon hivatalos tankönyvül fogadták el.

Megjelent az új évkönyv. Az Országos Postás Kultur-Egyesület kiadásában megjelent a Posta és Táviró évkönyv XXI-ik évfolyama.

Az évkönyv gazdag szak- és szépirodalmi anyagon kívül közli a kincstári személyzet szolgálati szabályainak kivonatát és a P. R. T. 1920—1927. évi tárgymutatóját, ismerteti a postás egyesületeket, felsorolja a posta hatóságait, hivatalait és a személyzet névjegyzékét, végül a postát, távirót és távbeszélőt használó közönség részére „Hasznos Tudnivaló”-kat közöl.

A debreceni postaigazgatóság személyzetének az 1922. évben megalapított könyvtára jelentős kulturintézménye lett a debreceni postaszemélyzetnek. Ez a több, mint 4000 művet magába foglaló könyvtár módot és

alkalmat nyújt a személyzetnek arra, hogy a mai nehéz viszonyok között, amikor könyvet vásárolni alig lehet, — jó könyvek olvasásával, szellemi szükségleteit kielégíthesse s szabad idejét hasznosan, kellemesen tölthesse el.

A könyvtár igazi kulturális hívatását beszédesen igazolja a következő adat: az 1927. év folyamán könyvet vett ki a debreceni személyzet közül: 426 egyén, az olvasott művek darabszáma volt 5247. Az olvasott művek így oszlottak meg: szépirodalom 4963, ismeretterjesztő 242, tudományos 42. A könyvtárt a személyzet áldozatkészsége támogatja részben könyvadományokkal. Az 1926/27. évben készpénzadományként befolyt 288 pengő 83 fill.

Ebből új könyvek beszerzésére fordítottunk . . .	266 P	83 fill.
Kötésekre kiadtunk . . .	22 P	— fill.
Összesen .	288 P	83 fill.

A könyvtár szaporodott, vétel útján 66 művel 63 kötetben, ajándékozás útján 26 művel 25 kötetben. Könyveket ajándékoztak: Magyar Jenő budapesti könyvkereskedő 5 művet, dr. Szabó Erzsébet 1 művet, Vecsey Márton postatanácsos 2 művet, dr. Csikesz Lajos postatitkár 1 művet, dr. Monus Ferenc postatitkár 4 művet, Kamarás Miklós postatitkár 1 művet, Rác Kálmán fogalmazó 2 művet, Toronyay Géza fogalmazó 2 művet, a postaigazgatóság IV-ik ügyosztálya 1 művet, Berecz Károly postamester 1 művet, Kiss Jenő postamester 7 művet.

A könyvtár hetenként kétszer, kedden és pénteken délután díjmentesen áll a személyzet rendelkezésére.

A könyvtár forgalmát jelentékenyen lehetne emelni, ha az újonnan megjelenő, könnyebbfajta szépirodalmi és ismeretterjesztő műveket is beszerezhetnénk, sajnos azonban, erre lehetőség a mostoha viszonyok között alig van.

A folyó évben szükséges lesz a könyvtár újra rendezése s a több mint 1200 művet tartalmazó postaigazgatósági szakkönyvtártól való különválasztása, (a két könyvtár összes anyaga több mint 5200 művet foglal magában) s ezzel kapcsolatosan a könyvek újra számozása. Tervbe vettük, a legközelebbi időben a csonka, hiányos, elhasznált művek forgalomból kivonását, újakkal pótlását, a rongyos könyvek újra köttetését, nyomtatott katalógus készítését, hogy ezáltal úgy az olvasóközönség, mint a könyvtárt kezelő személyzet munkáját lényegesen megkönnyíthessük.

Ez alkalommal is hálás szívvel nyugtázzuk a személyzet megértő áldozatkészségét és segítségét.

Dr. Mónus Ferenc könyvtáros.

Szerkesztői üzenetek

B-la, Kecskemét. Örülünk, hogy fáradozásunk visszhangra, törekvéseink elismerésre találnak a kezelési személyzetnél is, kiknek érdeklődését szakkérdések iránt felkölteni egyik célunk. Fekbérrel kapcsolatos kérdéseire részletesen mai számunkban válaszolunk.

Hivatalvezető. Felvetett kérdésekre választ mai számunkban olvashatja. Érdeklődésért köszönet.

Kíváncsi postás. 1. Nem titok. 2. Lapunk szerkesztő-bizottságának tagjai: A posta jogász-mérnök egyesületben viselt tisztségük révén: Báró dr. Szalay Gábor főigazgató, dr. Tóth Kálmán igazgató, Véghely Dezső és Ferenczy Zsigmond műsz. igazgatók. A vezérigazgatóságtól nyert megbízásuk címen: Dr. Alkér Sándor főigazgató, dr. Kiss József igazgató, dr. Kovács József, dr. Nagy Sándor, dr. Krajcsik Géza, dr. Kuzmich Gábor tanácsosok, Kol Ferenc h. államtitkár, Tichtl György, Lédeczy Sándor, Aigner Dezső műsz. igazgatók; Gianone Ottó, Kolossváry Béla, Marschalkó Béla, dr. Tomits Iván műsz. tanácsosok, Petainek József főmérnök, Magyar Endre mérnök. 3. A műszaki részt rendeltszerűen egyelőre csak a műegyetemi végzettségű postatisztviselőknek küldjük. Előfizetni arra is lehet.

Postamester I. 1. A főpénztári előjegyzés című nyomtatvány használatára vonatkozó kérdésével lapunk egyik közelebbi számában külön cikk keretében óhajtunk foglalkozni. 2. A személyhez kötött teendőkről mai számunk részletes felvilágosítást nyújt. Szakirányú érdeklődését máskor is szívesen vesszük.

Zöldy István, Bpest 705. Lapunk csak szakkérdésekkel foglalkozik. Ezért az eszperantó világkongresszusra vonatkozó cikket, sajnálatunkra, nem közölhetjük.

Kiadó: Dr. LÓRINCZY GÁBOR
m. kir. postatitkár.

EGYESÜLETI ÉRTESÍTŐ

A „MAGYAR POSTA” MELLÉKLETE, A MAGYAR POSTA JOGÁSZ- ÉS
MÉRNÖK-TISZTVISELŐI ORSZÁGOS EGYESÜLETE TAGJAI RÉSZÉRE

Igazgatóválasztmányi ülés. Egyesületünk igazgatóválasztmánya 1928. évi február hó 3-án d. u. ½5 órai kezdettel a Postás Otthonban berendezett egyesületi helyiségeiben közgyűlést előkészítő igazgatóválasztmányi ülést tart.

Választások. A február 9-én tartandó rendes évi közgyűlés keretében betöltésre kerül a betegség folytán megüresedett jogászfőtítkári tisztség és az alapszabályok 10. §. 3. pontja értelmében lelépő 6 választmányi rendes és 2 választmányi póttag, nemkülönben 4 rendes és 2 pótszámvizsgálóbizottsági tag helye is.

1927. december 31-ével alapszabályszerűen megszűnt igazgatóválasztmányi tagsága dr. Bene Gyula, Vasitsek Gyula, dr. Kovács József tanácsosoknak, Oláh Ferenc, Rimóty Mihály műszaki tanácsosoknak és Lammer Béla főmérnöknek, továbbá Pohl Vilmos dr. tanácsos és Gyarmathy Béla műszaki tanácsos póttagoknak is. Hasonlóképpen elveszítik eddig viselt számvizsgálóbizottsági tagságukat dr. Kiss József igazgató, dr. Sebestyén Béla postatitkár, Ujj György műszaki igazgató, Flaszik Jenő m. tanácsos rendes és dr. Kirilly Dezső tanácsos, Pászthy János m. tanácsos pótszámvizsgálóbizottsági tagok is. A főtitkárt és számvizsgálóbizottság tagjait az összes közgyűlési tagok, tehát vidékiek is, a lelépő igazgatóválasztmányi tagokat azonban csak a budapesti tagok választják.

Szakosztályi ülések. Január hó 23-án a jogász és mérnök szakosztály külön-külön ülést tartott. A szakosztályi ülések a legközelebbi közgyűlésen választás útján betöltendő tisztségekre állítottak jelölteket és az alapszabálmódosítás kérdését vitatták meg.

A jogász szakosztály tagjai előző megállapodásuknak megfelelően január hó második csütörtökén ismét megtartották

rendes havi délutáni összejövetelüket. A látogatott összejövetelen a karnak sok aktuális kérdése került megvitatásra. E havi összejövetelek igen alkalmas átmenetnek ígérkeznek a tervbevett klub-élet felvételéhez.

Felolvasó ülést tartott január hó 18-án — e téli idényben immár másodszor — a jogász szakosztály. A felolvasó asztalnál ez alkalommal dr. Havas Ferenc postatanácsos ült, aki „Szemelvények a német táviró és távbeszélőszolgálat köréből” címmel a német posta, távirda és távbeszélő szolgálatának fejlettségével ismertette meg a hálásan tapsoló, nagyszámú hallgatóságot. A kitűnően sikerült előadás szövegét lapunk valamelyik legközelebbi számában hozzuk.

Januári családi esténk sikeréről őszinte örömmel számolunk be. A sikert nemcsak az a körülmény igazolja, hogy ez esténk látogatottsága minden eddigi est látogatottságát messze meghaladta. A siker igazi mértékét a vendégeink főként abban látták, hogy ez alkalommal senkinek eszébe sem jutott kártyaasztalok mellett keresni szórakozást, hanem úgyszólván utolsó emberig kitarítottak a tánc, illetve az „Uri Banda” nótái mellett csaknem a záróráig. Különösen az Uri Banda bemutatkozása s még egy körülmény biztosította esténk közvetlenségét: tagjaink ez alkalommal mintegy összebeszélve, magukkal hozták büszkeségeiket: leányaikat, fiaikat s a fiatalok őszinte öröme tagadhatatlan gyönyörűséggel és megelégedéssel töltötte el a szülőket is.

A műorból elsősorban D. Szerény Magda hegedűművésznő gyönyörű hegedűjátékát kell kiemelnünk. A művésznő játszani tudását és mélyen alapozott művészetét a Kultur és Zeneegyesületünk által rendezett Rádió Koncertekről legtöbben már ismertük. Játékát közvetlenül élvezve, ez a hatás még elevenebb és maradandóbb emléket ha-

gyott a hallgatóságban. Egyesületünk másik vendége Dirner Gusztáv dr., a Betegségi Biztosító Intézetünk neves nőorvosa volt, aki az Uri Banda élén saját szerzeményű magyar dalokat énekelt s így nemcsak művészi hegedűjátékát, de mély érzéssel előadott magyar nótáit is szünni nem akaró tapsviharral és elismeréssel ünnepelte a hallgatóság. Az újrázásnak alig akart végeszakadni.

Harmadik vendégünk Szőnyi Géza dr., ítélőtáblai bíró volt, aki Kaczvinszky Emil dr. postatanácsos kitűnő gordonkajátékának művészi zongorakíséretét szolgáltatta.

Ez a szám épűgy, mint a Kuzmich Gábor dr. postatanácsos által, művészi előadásban interpretált Végvári-versek, valamint Koltai Gyula postaigazgató pompás zongorajátéka az est műsorának sikerültebbnél-sikerültebb számaait jelentették. A hallgatóság minden tagja láthatólag megkapta, amit műsorunktól várt — így aztán mindenki meg is volt elégedve. Az est hangulatának bensőségét csak az a tény zavarta, hogy vidéki kartársaink — a pécsiek és szegediek kivételével — ezúttal sem mutattak családi esténk iránt különösebb érdeklődést.

A legközelebbi családi estét március 1-én rendezi egyesületünk — szintén műsorral.

Ez évi Jogász-mérnök táncestélyünket február 9-én este 1/2 10 órai kezdettel tartjuk meg a Magyar Tisztviselők Országos Egyesületének Eszterházy-utcai helyiségeiben. A meghívók szétküldése folyik. Kartársaink esetleges meghívó igénylését szíveskedjenek idejében egyesületünk főtítkáraihoz juttatni. Vidéki kartársainkat ez úton is kérjük, hogy a kartársi együttérzés dokumentálásaként mennél nagyobb számban vegyenek részt a postás jogász-mérnök bálon. Ez annál inkább megtörténhet, mert a bál napjának délutánján tartja egyesületünk az évi rendes közgyűlését is, melyre rendszerint vidéki kartársaink is felküldik képviselőiket.

Egyesületünk évi rendes közgyűlését f. évi február hó 9-én, délután 4 órai kezdet-

tel tartja a Postás Otthonban (Szentkirályi-utca 40. sz. I. em. 3 ajtó) berendezett egyesületi helyiségben. E közgyűlésre alapszabályaink értelmében tagjainkat névszerint külön-külön hívtuk meg. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az igazgatóválasztmány jelentése az egyesület 1927. évi működéséről. 3. A számvizsgálóbizottság jelentése a zárszámadásról, a vagyonállapotról és előterjesztés az 1927. évi számadásokra vonatkozó felmentés megadása iránt. 4. Az évi tagsági díj összegének megállapítása és határozat a közgyűlés hatáskörébe utalt kiadások engedélyezése fölött. 5. Alapszabályaink módosítása. 6. Az 1928. évi költségeloirányzat. 7. A megüresedett tisztségeknek (1 jogász főtítkári, 6 rendes és 2 pótválasztmányi tagsági és 4 rendes és 2 pótviszámvizsgálóbizottsági tagsági hely) választás útján történő betöltése s végül 8. esetleges indítványok.

Kérjük tagtársainkat, hogy az évi közgyűlésen — az alapszabálymódosításra és a választásokra való különös tekintettel — lehetőleg teljes számmal szíveskedjenek megjelenni.

Távollevők — budapestiek éppen úgy, mint vidékiek — meghatalmazottak útján is gyakorolhatják szavazati jogaikat. Meghatalmazások két tanuval előttemezendők s azokat a közgyűlés megnyitása után az elnök kezeihez kell beszolgáltatni.

Egyesületünk számvizsgáló bizottsága január hó 24-én félévi pénztár-rovancsot tartott s az egyesület egész pénzkezelését részletesen átvizsgálta. — Az ellenőrző rovancs eredményeként a számvizsgáló bizottság elismerését fejezte ki az egyesületi pénztáros és ellenzáros pontossága felett, mellyel felelősségteljes tisztüket ellátják.

Uj egyesületi tagok. Egyesületünkbe ujabban következő fogalmazó kartársak kérték felvételüket: Toronyai Géza, dr. Szikszay Kálmán, Kovács István, dr. Tajthy Ferenc, Török Ferenc és Weiser Sándor. Kérelmük felett a februári igazgató-választmányi ülés dönt.

A „Magyar Posta” szerkesztősége és kiadóhivatala:
Budapest, I., Krisztina-körut 12. sz. Budai postapalota, IV. emelet 425. ajtó.
Telefonszám: Kr. 505—97. — Műszaki ügyekben Kr. 505—33.

Hellas rt., Budapest. (Igazg. Kovács Mátyás.)